

Sygn. akt I C 1452/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Monika Świerad

Protokolant : Martyna Miczek

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2021 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa Raiffeisen Bank (...) z/s w W.

przeciwko M. P. (1)

o zapłatę

i sprawy z powództwa wzajemnego M. P. (1)

przeciwko Raiffeisen Bank (...) z/s w W.

o ustalenie ewentualnie zapłatę

I. oddala powództwo Raiffeisen Bank (...) z/s w W. przeciwko M. P. (1) o zapłatę,

II. zasądza od strony powodowej Raiffeisen Bank (...) z/s w W. na rzecz pozwanego M. P. (1) kwotę 10 817 zł (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. ustala, że umowa kredytu mieszkaniowego nr (...) z dnia 31.07.2008 roku zawarta pomiędzy powodem wzajemnym M. P. (1) oraz pozwanym wzajemnym Raiffeisen Bank (...) z/s w W. (następcą prawnym (...) Bank (...) S.A) jest nieważna w całości,

IV. zasądza od pozwanego wzajemnego Raiffeisen Bank (...) z/s w W. na rzecz powoda wzajemnego M. P. (1) kwotę 1000 zł (tysiąc złotych) tytułem zwrotu opłat sądowych postępowania i kwotę 10 817 zł (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Monika Świerad

Sygn. akt I C 1452/19

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23.11.2021 r.

Pozwem inicjującym przedmiotowe postępowanie Raiffeisen Bank (...) z/s w W. domagał się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych podpisanego przez osobę upoważnioną w świetle art. 485 § 3 kpc w związku z art. 484¹ § 2 kpc przez nakazanie pozwanemu M. P. (1) zapłaty na swoją rzecz kwoty 82 666,56 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz Banku zwrotu kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego

według norm przepisanych z opłatą skarbową od pełnomocnictwa, a w przypadku wniesienia zarzutów o utrzymanie nakazu zapłaty w całości w mocy.

Powodowy Bank podniósł, że z dniem 3.11.2018 roku wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki (...) Bank (...) S.A. Bankowi przysługuje wymagalna wierzytelność pieniężna w stosunku do pozwanego M. P. (1) powstała na tle realizacji umowy kredytu mieszkaniowego nr (...) z dnia 31.07.2008 roku. Na kwotę dochodzoną pozwem składa się: 81 138,31 CHF tytułem kapitału, 672,44 zł CHF tytułem odsetek umownych za opóźnienie naliczonych od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 11.01.2019 roku do dnia 6.03.2019 roku tj. dnia poprzedzającego wystawienie wyciągu z ksiąg banku. W związku z opóźnieniem w płatności rat kredytu Bank przed wypowiedzeniem umowy skierował do pozwanego wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia wraz z informacją o możliwości restrukturyzacji zadłużenia. Pomimo upływu terminu zakreślonego w wezwaniu do zapłaty, pozwany nie uregulował należności. Tym samym dnia 27.11.2018 roku Bank wypowiedział pozwanemu umowę kredytu. Okres wypowiedzenia upłynął dnia 10.01.2019 roku.

Dnia 14.08.2019 roku do sygn. I Nc 125/19 - k. 105 tut. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, nakazując pozwanemu M. P. (1) aby w terminie dwóch tygodni od doręczenia niniejszego nakazu zapłacił stronie powodowej Raiffeisen Bankowi (...) w W. kwotę 82 666,56 CHF z odsetkami ustawowymi za opóźnienie do dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 28 marca 2019r. do dnia zapłaty nadto kwotę 11 183 zł tytułem kosztów procesu albo wniósł w tymże terminie zarzuty do tut. Sądu.

Pozwany M. P. (1) w terminie złożył zarzuty od nakazu zapłaty (k.138-150), domagając się jego uchylecia, oddalenie powództwa jako bezzasadnego oraz zasądzenie od Banku na jego rzecz kosztów postępowania. W zarzutach od nakazu zapłaty powołał się m.in. na bezzasadność roszczenia Banku wobec nieważności bezwzględnej zawartej umowy kredytu z mocy prawa (art. 58 § 1 i 2 k.c.), będącej podstawą roszczenia - na skutek sprzeczności zawartej umowy z obowiązującymi przepisami prawa w dniu jej zawarcia, ewentualnie z powodu nieważności zawartej umowy, będącej konsekwencją niemożności jej wykonania na skutek wyeliminowania abuzywnych zapisów umownych niewiązanych strony umowy. Zdaniem pozwanego Bank nie udowodnił istnienia roszczenia co do zasady jak również co do wysokości. Dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c. w postaci wyciągu z ksiąg bankowych przedłożony przez Bank nie ma wartości dowodowej a pozwany zaprzeczył istnieniu wierzytelności wskazanych w tym dokumencie. Ewentualnie pozwany powołał się unieważnienie przez Sąd zawartej umowy na zasadzie art. 363 § 1 k.c. z powodu dokonania nieuczciwej praktyki rynkowej przez Bank, skutkującej naruszeniem interesu pozwanego jako konsumenta. W efekcie pozwany podniósł żądanie naprawienia szkody poprzez unieważnienie umowy zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Ewentualnie (w razie nie uwzględnienia przez Sąd zarzutów dotyczących nieważności umowy kredytu) pozwany podniósł brak podstaw roszczenia Banku w związku z brakiem skuteczności wypowiedzenia umowy przez Bank w sytuacji nie wystąpienia przesłanek uzasadniających wypowiedzenie umowy kredytu tj. braku faktycznej zaległości w spłacie kredytu. Ponadto z ostrożności procesowej pozwany podniósł zarzut ewentualny przedawnienia roszczenia na zasadzie art. 118 kc. M. P. (1) podniósł, że strony zawarły umowę kredytu denominowanego frankiem szwajcarskim. Według pozwanego przedmiotowa umowa została zawarta jako kredyt wyrażony w złotych polskich, a waluta CHF miała zastosowanie w celu indeksacji i swoistej „rewaloryzacji” kwoty kredytu. Jednakże nawet uznanie, iż udzielony kredyt miał charakter walutowy nie wpływa to na ostateczne wykazanie sprzeczności czynności prawnej z obowiązującymi wówczas przepisami prawa. M. P. (1) podniósł, że zgodną wolą i zamiarem obydwóch stron było zawarcie umowy kredytu złotowego wyrażonego w PLN i indeksowanego do waluty CHF, bowiem zarówno przedmiot kredytowania w postaci zakupienia od dewelopera mieszkania za PLN, jak również liczne postanowienia umowy kredytowej bezpośrednio wskazują na PLN jako walutę oddanych przez Bank do dyspozycji kredytobiorcy, a tym samym jednoznacznie wskazują na złotowy charakter kredytu. Zdaniem M. P. (1) w § 2 pkt 20 umowy wskazano sposoby uruchomienia kredytu poprzez wypłatę poszczególnych transz wyrażonych w CHF i przelanych w złotych na ustalone rachunki bankowe, które były prowadzone w PLN. Także wszelkie opłaty i prowizje wyrażone w walucie innej niż waluta polska związane z udzieleniem kredytu miały być płatne w złotych. Bank i kredytobiorca w chwili zawierania umowy byli podmiotami krajowymi. Bank był i jest rezydentem Polski i zarabiał w złotych. Celem M. P. (1) było natomiast uzyskanie

określonej kwoty polskiej waluty, w celu zakupu mieszkania. Z treści umowy wynika, że Bank również dążył do tego, aby przekazana kredytobiorcy kwota pieniędzy została wypłacona mu w złotych. Ponadto brak było w umowie jakichkolwiek zapisów, które pozwalałyby na stwierdzenie, że Bank w rzeczywistości udostępnia kredytobiorcy określoną kwotę CHF i że może on dysponować środkami wyrażonymi w takiej walucie. Przeciwnie, zgodnie z jej zapisami kredytobiorca mógł żądać wypłaty jedynie w złotych polskich. Zdaniem M. P. nie została określona przez Bank kwota kredytu. W chwili zawierania umowy strony nie znały faktycznej wartości udzielonego kredytu w PLN - ustalony został jedynie ekwiwalent waloryzacyjny wskazany w walucie CHF, jednakże faktyczna kwota udzielonego kredytu w złotych nie mogła zostać ustalona z powodu braku znajomości kursu po jakim wartość podana w CHF miała być w przyszłości przeliczona na PLN. M. P. (1) do dnia dzisiejszego nie zna faktycznej kwoty kredytu jaka została mu oddana do dyspozycji i wypłacona przez Bank. Zatem kredytobiorca nie mógł domagać się udostępnienia środków określonych w złotych w konkretnej kwocie, gdyż jej po prostu nie znał i nie mógł znać. W istocie odwołanie się w umowie do ustalanych wyłącznie przez Bank kursów walut, według niesprecyzowanych w niej zasad, oznaczało, że to kredytodawca sam ustalał wysokość środków jakie odda kredytobiorcy do dyspozycji, w związku z czym nie mogło powstać po jego stronie odpowiadające mu uprawnienie do żądania wypłaty określonej kwoty, na wysokość której nie miał żadnego wpływu. Ponadto kwestia ustalania kwoty kredytu w drodze wykładni oświadczeń woli stron nie powinna mieć znaczenia z tego względu, że istotnym przede wszystkim było to, czy takie a nie inne uregulowania umowne zgodne były z przepisami prawa o charakterze imperatywnym. Z tego punktu widzenia treść łączącego strony stosunku prawnego była sprzeczna z art. 69 ust. 1 i 69 ust. 2 pkt 2 prawa bankowego, co powodowało, że zgodnie z art. 58 § 1 k.c. cała umowa była nieważna. Gdyby kwota kredytu została w umowie określona i wyrażona w CHF, zasadnym byłoby podważenie ważności zawartej umowy z uwagi na jej sprzeczność z obowiązującym w chwili jej zawarcia regulacjami art. 358 § 1 k.c. wprowadzającymi zasadę, że za wyjątkiem przypadków wskazanych w ustawie, zobowiązania pieniężne na obszarze RP mogły być wyrażone tylko w pieniądzu polskim. Ponadto fakt wykonania umowy w złotym polskim skutecznie podkreślał brak rozliczania w walucie obcej. Uregulowania wynikające z zawartej przez strony umowy w ogóle nie przewidywały możliwości dokonywania pomiędzy stronami rozliczeń w walucie i taka też w konsekwencji była praktyka w wykonaniu tejże umowy. Także wyrażenia kwoty kredytu w walucie obcej, przy jednoczesnym przeniesieniu na kredytobiorcę środków pieniężnych w złotych i braku rozliczeń w walucie obcej pomiędzy stronami, prowadziło do wniosku, że umowa nie stanowiła kredytu walutowego. Niezależnie bowiem od tego, że strony postanowiły, iż środki pieniężne mają być wypłacone i rozliczane w PLN oraz wskazały CHF jako miernik wartości, którym miały waloryzować świadczenia, wyraźnie określiły w umowie również kwotę i walutę kredytu wyłącznie we frankach szwajcarskich, pomimo tego, że nie był on udzielony w ramach dozwolonego ustawą obrotu dewizowego. Wobec tego niewątpliwie doszło do naruszenia art. 358 § 1 k.c., który nakazywał wyrażenie łączącego ich zobowiązania w walucie polskiej. Zakładając, że w łączącym strony stosunku prawnym doszło do określenia kwoty kredytu, która została wyrażona w CHF oraz mając na uwadze postanowienia umowne, oddanie pozwanemu do jego dyspozycji środków pieniężnych w walucie polskiej i brak rozliczeń w innej walucie, należy przyjąć, że umowa była kredytem złotówkowym z opcją indeksacji. Ponieważ nie doszło jednak do ustalenia wysokości świadczenia w PLN, określenie wysokości środków pieniężnych we frankach szwajcarskich nie stanowiło wyłącznie klauzuli waloryzacyjnej, lecz również było zgodnym wskazaniem kwoty i waluty kredytu, to w takiej sytuacji, zważywszy na zasadę walutowości doszło do jej naruszenia, co skutkowało musi uznaniem umowy za nieważną na podstawie art. 58 § 1 k.c. Zdaniem M. P. (1) nieważność zawartej przez strony umowy kredytu hipotecznego wynikała także ze sprzeczności zawartych w jej treści klauzul waloryzacyjnych z naturą stosunku prawnego oraz zasadami współżycia społecznego, stosując art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353⁽¹⁾ k.c. Umowne uregulowanie dopuszczalności waloryzacji może zakładać wprowadzenie braku ekwiwalentności świadczenia, a także konieczność spełnienia go przez jedną ze stron w kwocie innej niż nominalna. Powinno jednakże odnosić się to - co do zasady - do świadczeń obu stron, a także tego rodzaju waloryzacja nie może prowadzić do rażącego braku równości stron umowy. W sytuacji, gdyby taka sytuacja miała miejsce, należy uwzględnić art. 353⁽¹⁾ k.c., a w szczególności ograniczenie swobody umów poprzez właściwości stosunku prawnego oraz zasady współżycia społecznego. M. P. (1) podniósł, że w okresie pomiędzy zawarciem umowy a jej wypowiedzeniem przez Bank doszło do znacznego osłabienia złotego do franka szwajcarskiego. Zapisy klauzul waloryzacyjnych, obciążające w sposób nieograniczony ryzykiem kursowym wyłącznie jego, służyły w rzeczywistości celowi zgodnemu z naturą stosunku kredytu oraz istotą waloryzacji. Niebagatelną jest także okoliczność, iż na skutek stosowania przez Bank

różnych cen kupna i sprzedaży waluty CHF czyli tzw. „spreadu”, a wartość tych cen nie została w żaden sposób uregulowana w umowie i w rzeczywistości Bank mógł w całkowicie dowolny sposób ustalać te ceny, dodatkowo powodowało to niczym nieograniczony wzrost wartości kwoty udzielonego kredytu. M. P. (1) zgodnie z zapisami wzorca umowy przedstawionego przez Bank nie miał jakichkolwiek możliwości weryfikowania oraz przewidzenia wartości kursu waluty CHF do złotego. Co więcej, w takiej sytuacji wynikająca z przyjętego rozwiązania nierówność stron umowy miała charakter rażąco, wykraczający poza dopuszczalny brak ekwiwalentności świadczeń. Opierając się bowiem tylko na treści stosunku prawnego należy uznać, że wyłącznym beneficjentem zmian kursowych oraz różnic kupna i sprzedaży waluty (spread) był Bank, na którego rzecz pozwany był zobowiązany świadczyć w kwocie znacznie przewyższającej oddaną do dyspozycji. Ponadto po stronie kredytobiorcy występowało niczym nieograniczone ryzyko kursowe zależne wyłącznie od Banku. Przewidziany w umowie waloryzacyjny miernik wartości, powinien być oparty na obiektywnych, rynkowych wyznacznikach. W zawartym przez strony stosunku prawnym, klauzule waloryzacyjne określono natomiast w odniesieniu do kursów ustalanych wyłącznie przez Bank a zasady ich określania były dowolne i zależne wyłącznie od Banku. To zaś powodowało, że to ten podmiot w istocie decydował o wielkości miernika wartości stanowiącego podstawę do waloryzacji, a nie obiektywne, rynkowe zjawiska. To zaś niewątpliwie sprzeczne jest z istotą waloryzacji umownej. Doprowadziło to do sytuacji, w której zastosowana klauzula waloryzacyjna sprzeczna była z naturą kredytu bankowego, istotą waloryzacji, a ponadto naruszała zasady współżycia społecznego, jako niedająca się pogodzić ze społecznym poczuciem sprawiedliwości oraz ekwiwalentności świadczeń, a także dobrymi obyczajami w stosunkach z konsumentami. Tym samym wskazane postanowienia umowne pozostawały w sprzeczności z art. 69 ust. 1 w zw. z art. 353⁽¹⁾, 358⁽¹⁾ § 2, 5 k.c. i jako takie, na podstawie art. 58 § 1 k.c. były nieważne. To zaś pociągało za sobą nieważność całej umowy. M. P. (1) powołał się też na abuzywności klauzul waloryzacyjnych zawartych w umowie na podstawie art. 385⁽¹⁾ k.c. M. P. (1) podkreślił, że zawierając umowę był konsumentem, warunki umowy zostały mu jednostronnie narzucone przez Bank i nie były z nim indywidualnie uzgodnione, a abuzywne są § 2 ust 1 umowy oraz §10 ust 4 umowy. Ponadto mechanizm ustalania przez Bank kursów waluty, pozostawiający mu swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, zaś klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną. Tak niejasne i niepoddające się weryfikacji określenie sposobu ustalania kursów wymiany walut stanowi dodatkowe, ukryte wynagrodzenie banku, które może mieć niebagatelne znaczenie dla kontrahenta, a którego wysokość jest dowolnie określana przez bank. O poziomie podlegającego wypłacie kredytu, jak też zwłaszcza o poziomie zadłużenia ratalnego (i to już spłaconego) konsument dowiadywał się post factum, po podjęciu odpowiedniej sumy z jego rachunku, służącego obsłudze zaciągniętego kredytu. Zdaniem pozwanego klauzula indeksacyjna zastrzeżona w umowie kredytowej nie wiąże go (art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c.) ex tunc i ex lege, w związku z czym podlega usunięciu z umowy. Z uwagi na fakt, iż w treści przedmiotowej umowy brak jest wskazania kwoty kredytu w PLN a równocześnie wykonanie tej umowy (wypłata kwoty kredytu - § 2 i spłata zobowiązań - § 10 pkt. 4) zastrzeżone zostało w walucie PLN, wykonanie takiej umowy po usunięciu z niej abuzywnych klauzul indeksacyjnych nie jest możliwe. Tym samym umowa jest nieważna, gdyż nie można określić wysokości głównego świadczenia. Z ostrożności procesowej M. P. (1) podał, że za nieuczciwe należy uznać też postanowienia dotyczące niskiego wkładu własnego. W związku z zawartą przez Bank umową ubezpieczenia z (...), kredytobiorca został obciążony kosztami związanymi z tym ubezpieczeniem w następujących kwotach: 1.941,29 zł w dniu 1 sierpnia 2008 roku (równowartość 959,75 CHF zgodnie z § 3 ust. 1, pkt 3 umowy) oraz 1.746,78 zł w dniu 30 września 2013 roku. W dniu 16 lipca 2018 roku M. P. (1) złożył w oddziale Banku pismo reklamacyjne nr 3/7 podnoszące bezprawność obciążenia go kosztami takiego ubezpieczenia. W piśmie tym zażądał m. in. zwrotu pobranych na podstawie abuzywnych postanowień środków pieniężnych a w przypadku odmowy ich zwrotu zażądał przesłania kopii umowy ubezpieczeniowej wraz z dowodami opłacenia składek w wysokości tożsamej co pobrane od niego kwoty. Bank nie uznał jego reklamacji. Kwestia abuzywności zawartych w umowach kredytów hipotecznych umownych postanowień dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (tzw. UNWW) była przedmiotem licznych wyroków sądów powszechnych, SOKiK a także stanowisk zajmowanych w indywidualnych sprawach przez Prezesa UOKiK. Przewidziana we wzorcu umowy opłata związana z opłatami z tytułu UNWW jest dodatkowym kosztem kredytu, na który konsument nie miał żadnego wpływu ani też faktycznej wiedzy odnośnie sposobu kształtowania tej opłaty i w rezultacie nie mógł ustalić rzeczywistych kosztów wynikających z tytułu zawarcia umowy

kredytu. Tego rodzaju regulacja rażąco narusza ekonomiczny interes pozwanego i stawia go w nierównorzędnym (niekorzystnym) położeniu wobec kontrahenta (przedsiębiorcy). Przyczyną sprawiającą, iż zawarta umowa podlega unieważnieniu na podstawie art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i w związku z art. 363 § 1 kc według M. P. (1) jest fakt dopuszczenia się przez Bank nieuczciwych praktyk rynkowych wobec niego. Nieuczciwe praktyki rynkowe Banku to: zaniechanie wprowadzające w błąd poprzez zatajenie istotnej informacji dotyczącej produktu w zakresie ryzyka związanego z produktem (art. 6 ust. 3 pkt 1 PNPRU), działanie wprowadzające w błąd, powodujące podjęcie przez przeciętnego konsumenta (pozwanego) decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął (art. 5 ust. 1 PNPRU). Bank zaniechał podania niewątpliwie posiadanych przez siebie informacji o zmianach kursu, w szczególności o wcześniej zanotowanym maksimum kursowym. Nie podał również jak przy takim kursie będą kształtowały się zobowiązania kredytobiorcy rozumiane jako wysokość miesięcznej raty i salda kredytu przy takim poziomie kursu. Bank nie przedstawił kredytobiorcy rzetelnej informacji o ryzyku związanym z produktem, w szczególności, że kwota zadłużenia zależy nie tylko od wysokości kredytu, ale i od kursu waluty. W § 2 pkt 7 umowy Banku wskazał RRSO na poziomie 4,95%, podczas gdy w rzeczywistości kształtowała się ona na poziomie wyższym o co najmniej 10% z uwagi na nie uwzględnienie wysokości spreadu stosowanego przez Bank przy wykonywaniu umowy. Co więcej wysokość spreadu mogła być kształtowana całkiem dowolnie przez Bank i nie podlegała zgodnie z umową jakimkolwiek ograniczeniom. Zdaniem M. P. (1) Bank nie tylko, że rażąco zaniedbał obowiązku informacyjnego poprzez jego nie wykonanie w jakimkolwiek zakresie to dodatkowo zawarł w umowie informacje nieprawdziwe wprowadzające konsumenta w błąd. M. P. (1) za bezskuteczne uznał wypowiedzenie umowy kredytu z powodu nieważności umowy. Zdaniem M. P. (1) nadpłacił on kredyt kwotą co najmniej 1230 zł.

Postanowieniem z dnia 20.11.2019 roku tut. Sąd uchylił z urzędu nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 14 sierpnia 2019r. - na podstawie art. 11 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019r. o zmianie ustawy - kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw Dz. U. z 2019r poz. 1469 i rozpoznał sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym - k.163.

Bank w piśmie z dnia 30.01.2020 roku uznał zarzuty M. P. (1) dotyczące abuzywności postanowień umownych, unieważnienia umowy na podstawie art. 12 ust 1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom za bezzasadne. Bank podkreślił, że kredytobiorca w umowie kredytowej złożył oświadczenie o tym, że znane jest mu ryzyko wynikające ze zmiany kursu waluty i że o ryzyku tym informował go pracownik lub przedstawiciel Banku w ramach procedury udzielenia kredytu. Bank ostrzegwał, że wzrost kursu waluty kredytu spowoduje wzrost wysokości raty. Wobec powyższego nie można uznać, że kwestionowane postanowienia waloryzacyjne nie były z kredytobiorcom indywidualnie uzgodnione. Ponadto te postanowienia nie kształtują praw i obowiązków kredytobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i nie naruszają rażąco jego interesów. Zawarta przez strony umowa kredytu denominowanego do CHF nie była pierwszą tego typu umową dla M. P. (1), gdyż w 2007 roku zawarł dwie umowy o charakterze walutowym związane z kursem CHF. M. P. (1), który od 2007 roku spłacał te kredyty zawierając kolejną umowę winien mieć pełną świadomość oraz niezbędne informacje co do wysokości zaciągniętego zobowiązania, istniejących ryzyk kursowych oraz wiedzę co do procedury spłaty takiego zobowiązania, co bezpośrednio wskazuje na brak naruszenia zasad współżycia społecznego oraz brak dążenia Banku do zatajenia informacji dotyczących produktu, czy wprowadzenia konsumenta w błąd. Zasady ustalania kursów walut były w umowie ustalone w sposób zgodny z prawem, a kredytobiorca je zaakceptował i dlatego nie sposób ich uznać za abuzywne, a przez to całej umowy za nieważną. M. P. (1) miał wpływ na treść umowy zawartej umowy kredytowej, możliwości wyboru waluty. Obowiązujące w dacie zawarcia umowy przepisy nie zakazywały posługiwania się przez przedsiębiorców kursami walut różniącymi się od kursu NBP. Tabele kursów były i są dostępne w placówkach Banku. Kurs wynikał z czynników niezależnych od Banku, będących wynikiem zmian na rynkach walutowych. Pracownik O. Skarbu sporządzał tabelę kursową w danym dniu, analizując dane publikowane w systemach informacyjnych typu REUTERS, Bloomberg. Bank opierał się na obrocie walutowym na rynku międzybankowym, który to kurs był rzeczywisty. Nadto aneksem z dnia 15.09.2011 roku wobec zmiany przepisów prawa bankowego ustalono sposób i termin ustalania kursu wymiany waluty obecnej bezpośrednio w umowie. Ponadto kredytobiorca regulował raty bezpośrednio w CHF a nie w PLN. Zdaniem Banku inne sądy powszechne nie stwierdzały abuzywności postanowień umownych nie stwierdzając by naruszały w sposób rażący interesy konsumenta. Zdaniem Banku na gruncie dyrektywy 93/13 należy z perspektywy ocenić skutki, które

dany warunek umowny może wywołać w ramach prawa znajdującego zastosowanie do tej umowy. Tym samym ocena nieuczciwego charakteru postanowienia umownego nie może być oceniana w oderwaniu od kontekstu i od ceny zapłaconej przez konsumenta. Należy tu podkreślić, że oprocentowanie kredytu było znacznie niższe, ponadto kredytobiorca płacił znacznie niższe raty niż w przypadku kredytu złotowego. W momencie zawarcia umowy strony nie były w stanie oszacować kierunku zmiany kursu waluty. Ponadto zmiany kursów waluty mają charakter notoryjny, cykliczny i symetryczny. Postanowienia umowne zostały zakwestionowane przez kredytobiorcę dopiero gdy wzrósł CHF. W momencie zawierania umowy nie istniała norma prawna nakładająca zasady określania sposobów i terminów ustalania kursów walut. Obowiązywał natomiast art. 111 ust 1 pkt 4 prawa bankowego stanowiący umocowanie dla banku do określania stosownych walut oraz obowiązek ich publikowania. Ponadto umowa o kredyt denominowany jest zgodna z prawem bankowym. Ustalenie sposobu kursów walut nie należy do postanowień przedmiotowo istotnych umowy kredytowej, które miałyby skutkować nie zawarciem czy nieważnością umowy. Ponadto art. 353⁽¹⁾ kc daje swobodę ukształtowania stosunku zobowiązaniowego. Wzrost kursu CHF w 2008 roku był zdarzeniem nagłym i nieprzewidywanym przez Bank i międzynarodowe instytucje finansowe. Ponadto PLN nie jest walutą stabilną. M. P. (1) jest w bardziej uprzywilejowanej pozycji niż kredytobiorca posiadający kredyt w PLN. Ponadto kursy walut są kształtowane na rynku i związane z poziomem popytu i podaży na daną walutę. Kurs NBP ma tylko charakter informacyjny dla rynku, a marża (spread) jest narzucana na cenę kupna waluty na całym świecie i jest immanentną cechą ceny waluty. Ponadto obowiązek udostępniania klientom zasad ustalania kursów walut został wprowadzony dopiero w 2011 roku. Nadto zdaniem Banku art. 58 § 2 k.c. winien być stosowany powściągliwie i nie powinien być stosowany swobodniej niż art. 5 k.c. W przypadku umowy o kredyt nie ma podstaw do uznania czynności za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego. Wg Banku nie można mówić o rażącej nieekwiwalentności świadczeń tylko z perspektywy zmian na rynku powodujących wzrost kursu CHF, skoro na datę zawarcia umowy była ona dla kredytobiorcy korzystna co do (...) Niskiego Wkładu, a definicja tego pojęcia znajdowała się w regulaminie stanowiącym integralną część umowy, M. P. (1) zapoznał się z jego treścią. Takie ubezpieczenie było korzystne dla kredytobiorcy, bo zostało ustanowione w jego interesie z uwagi na brak wymaganego przez Bank wkładu własnego. To postanowienie zostało kredytobiorcy przedstawione przed zawarciem umowy i wyraził on na nie zgodę.

Pismem z dnia 11.03.2020 r. (k.332-253) M. P. (1) złożył przeciwko Bankowi (...) pozew wzajemny domagając się: ustalenia nieważności czynności prawnej (art. 58 §1 i 2 k.c.) jaką było zawarcie przez strony w dniu 31 lipca 2008 Umowy Kredytu Mieszkaniowego (kredytu hipotecznego) nr (...) denominowanego w walucie frank szwajcarski (CHF) z powodu: sprzeczności postanowień tej umowy z bezwzględnie obowiązującymi w dniu jej zawarcia przepisami prawa (tj. nieoznaczoność zobowiązania -brak wskazanej kwoty kredytu oddanej do dyspozycji kredytobiorcy - sprzeczność - z art. 69 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe, brak równowagi kontraktowej, złamanie zasady walutowości (w przypadku uznania przez Sąd, iż kwota kredytu została skutecznie oznaczona w walucie CHF), ewentualnie niemożności wykonania tej umowy na skutek wyeliminowania abuzywnych zapisów umownych nie wiążących strony umowy ex tunc. Jako kolejne żądania ewentualne powód wzajemny zgłosił żądanie: ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z ww. umowy ze względu na jej niewykonanie i wygaśnięcie na skutek nie wykonania umowy przez (...) Bank (...) S.A. w sytuacji uznania, iż łącząca strony umowa miała charakter walutowy a powód (pozwany wzajemny) nigdy nie udostępnił do dyspozycji pozwanego (powoda wzajemnego) jako kredytobiorcy oznaczonej kwoty 108.559 CHF, ewentualnie unieważnienia przedmiotowej umowy na podstawie art. 363 § 1 k.c. w związku z art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i zasądzenie na podstawie art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. od Raiffeisen Bank (...) na rzecz pozwanego (powoda wzajemnego) kwoty 28.014,85 CHF tytułem zwrotu uzyskanych bez podstawy prawnej od pozwanego (powoda wzajemnego) środków wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 3 sierpnia 2018 r., ewentualnie zasądzenie na podstawie art. 363 § 1 k.c. od Raiffeisen Bank (...) na rzecz pozwanego (powoda wzajemnego) kwoty 28.014,85 CHF tytułem zwrotu spełnionego świadczenia w wysokości środków wpłaconych na rzecz powoda (pozwanego wzajemnego) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 3 sierpnia 2018 r., w przypadku uznania roszczenia w pkt 3. Powód wzajemny domagał się też zasądzenia od Banku zwrotu kosztów postępowania sądowego wraz z kosztami zastępstwa procesowego w wysokości minimalnej stawki określonej w normach przepisanych oraz opłaty skarbowej od złożenia pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Powód wzajemny podniósł, że posiada interes prawny w ustaleniu nieważności umowy kredytu, bo brak innej możliwości rozstrzygnięcia ostatecznie co do jego obowiązku spełnienia świadczeń na rzecz Banku w przyszłości. Powództwo o zapłatę nie ureguluje definitywnie wzajemnych relacji stron. Zdaniem powoda wzajemnego zawarta przez strony umowa kredytu miała charakter złotówkowy (kredyt udzielony w złotych polskich) a wskazana przez Bank jako rzekoma kwota udzielonego kredytu wartość 108.559,00 CHF pozornie wskazywała na walutowy typ kredytu. Zarówno cel zawarcia kredytu, sposób jego udostępnienia (wypłaty) a następnie spłaty rat został wskazany w umowie w polskich złotych. Wszelkie regulacje dotyczące waluty CHF miały charakter klauzul przeliczeniowych. O takim faktycznym charakterze zawartej umowy świadczy treść regulacji znowelizowanej ustawy prawo bankowe, gdzie w art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz ust. 3 ustawodawca jednoznacznie wskazał na złotowy charakter kredytów denominowanych do waluty innej niż waluta polska. Umowa zawarta pomiędzy stronami na podstawie wzorca umownego wytworzonego przez Bank, zawierała nie uzgodnione indywidualnie klauzule przeliczeniowe (powszechnie zwane indeksacyjnymi), które regulowały zasady ustalenia wysokości zobowiązań wynikających z wykonania umowy kredytowej. Klauzule te dotyczyły wysokości zobowiązania kredytobiorcy w zakresie rzekomej kwoty kapitału do spłaty jak również wysokości poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych. Oprócz tego w umowie zawarte zostały klauzule określająca wysokość oprocentowania udzielonego kredytu. Klauzule te zawierały niesprecyzowane zasady ustalania jednostronnie przez Bank kluczowych dla wysokości zobowiązania parametrów finansowych kredytu i pozwalały Bankowi na dowolne ich kształtowanie, bez umożliwienia kredytobiorcy jakiegokolwiek kontroli co do prawidłowości wykonania postanowień umowy w tym zakresie. Nie ma przy tym znaczenia w jaki sposób Bank w rzeczywistości ustalał kursy walut i wysokość oprocentowania. Analizie w świetle przepisów regulujących granice swobody zawieranych umów podlega treść czynności prawnej a nie sposób wykonywania umowy. Treść umowy nie tylko nie nakładała na Bank żadnych ograniczeń w zakresie określania kursów walut, ale dodatkowo wskazywała, że kursy te określa tabela kursów walut dla produktów hipotecznych w (...) Bank (...) S.A., a więc tabela kursów po której Bank nie zawiera żadnych transakcji walutowych na rynku, co stanowi bodziec do dowolnego kształtowania kursów walut na potrzeby kredytów udzielanych w walucie obcej. Takie ukształtowanie stosunku zobowiązaniowego narusza jego istotę, gdyż wprowadza do stosunku zobowiązaniowego element nadrzędności jednej ze stron i podporządkowania drugiej strony, bez odwołania do jakichkolwiek obiektywnych kryteriów, zakreślających granice swobody jednej ze stron. Naruszenie istoty stosunku zobowiązaniowego oznacza przekroczenie granic swobody umów określonych w art. 353⁽¹⁾ k.c. i prowadzi do nieważności czynności prawnej jako sprzecznej z ustawą (art. 58 k.c.). Dotknięte nieważnością postanowienia dotyczyły bowiem głównego świadczenia kredytobiorcy, tj. zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu i zapłaty odsetek, co należy do essentialia negotii umowy kredytu. Ponadto nieważność zawartej przez strony umowy kredytu hipotecznego wynikała także ze sprzeczności zawartych w jej treści klauzul waloryzacyjnych (opartych na zastosowanej przez Bank (...)) z naturą stosunku prawnego oraz zasadami współżycia społecznego, stosując art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353⁽¹⁾ k.c. Zapisy klauzul waloryzacyjnych, obciążające w sposób nieograniczony ryzykiem kursowym wyłącznie kredytobiorcę nie służyły w rzeczywistości celowi zgodnemu z naturą stosunku kredytu oraz istotą waloryzacji. Ponadto na skutek stosowania przez Bank różnych cen kupna i sprzedaży waluty CHF czyli tzw. „spreadu”, w rzeczywistości Bank mógł w całkowicie dowolny sposób ustalać te ceny, co dodatkowo powodowało niczym nieograniczony wzrost wartości kwoty udzielonego kredytu. Kredytobiorca zgodnie z zapisami wzorca umowy nie miał jakichkolwiek możliwości weryfikowania oraz przewidzenia wartości kursu waluty CHF do złotego. W takiej sytuacji wynikająca z przyjętego rozwiązania nierówność stron umowy miała charakter rażący, wykraczający poza dopuszczalny brak ekwiwalentności świadczeń. Opierając się bowiem tylko na treści stosunku prawnego należy uznać, że wyłącznym beneficjentem zmian kursowych oraz różnic kupna i sprzedaży waluty (spread) był Bank, na którego rzecz kredytobiorca był zobowiązany świadczyć w kwocie znacznie przewyższającej oddaną do dyspozycji. Zatem zastosowana klauzula waloryzacyjna sprzeczna była z naturą kredytu bankowego, istotą waloryzacji, a ponadto naruszała zasady współżycia społecznego, jako niedająca się pogodzić ze społecznym poczuciem sprawiedliwości oraz ekwiwalentności świadczeń, a także dobrymi obyczajami w stosunkach z konsumentami. Tym samym wskazane postanowienia umowne pozostawały w sprzeczności z art. 69 ust. 1 w zw. z art. 353⁽¹⁾, 358⁽¹⁾ § 2, 5 k.c. i jako takie, na podstawie art. 58 § 1 k.c. były nieważne. To zaś pociągało za sobą nieważność całej umowy. Z ostrożności procesowej powód wzajemny zastrzegł, że jeśli przyjąć, że kwota kredytu została wyrażona w CHF to umowa jest sprzeczna z obowiązującym w chwili jej zawarcia regulacjami art. 358 § 1 k.c. wprowadzającymi zasadę, że za

wyjątkiem przypadków wskazanych w ustawie, zobowiązania pieniężne na obszarze RP mogły być wyrażone tylko w pieniądzu polskim. Powód wzajemny powtórzył w pozwie wzajemnym również argumentację dotyczącą abuzywności na podstawie art. 385⁽¹⁾ k.c. postanowień umownych dotyczących klauzul przeliczeniowych. Skutkiem wyrażenia wysokości zobowiązania konsumenta w walucie obcej jest nierównomierne rozłożenie ryzyka ponoszonego przez strony w związku z zawarciem umowy. Przy czym podstawą analizy rozłożenia ryzyka może być jedynie treść łączącej strony umowy, nie zaś sposób finansowania przez Bank prowadzonej działalności kredytowej. Z ostrożności procesowej powód wzajemny wskazał na inne postanowienia zawarte w przedmiotowej umowie, które należy uznać za nieuczciwe (abuzywne), dotyczące tzw. ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Według powoda wzajemnego przewidziana we wzorcu umowy opłata związana z opłatami z tytułu UNWW jest dodatkowym kosztem kredytu, na który on jako konsument nie miał żadnego wpływu ani też faktycznej wiedzy odnośnie sposobu kształtowania tej opłaty i w rezultacie nie mógł ustalić rzeczywistych kosztów wynikających z tytułu zawarcia umowy kredytu. Ponadto powód wzajemny wskazał na nieuczciwe praktyki Banku. Bank zaniechał podania niewątpliwie posiadanych przez siebie informacji o zmianach kursu, w szczególności o wcześniej zanotowanym maksimum kursowym. Nie podał również jak będą kształtowały się zobowiązania kredytobiorcy rozumiane jako wysokość miesięcznej raty i salda kredytu przy takim poziomie kursu. Bank nie przedstawił mu też rzetelnej informacji o ryzyku związanym z produktem, w szczególności, że kwota zadłużenia zależy nie tylko od wysokości kredytu, ale i od kursu waluty. Nadto Bank nie uzgodnił z kredytobiorcą mechanizmu ustalania ceny produktu i zataił rzeczywisty kosztu produktu poprzez pominięcie tzw. spreadu.

Bank w odpowiedzi na pozew wzajemny (k.379-406) wniósł o oddalenie żądań w nim wyrażonych całości i zasądzenie od powoda wzajemnego na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Zdaniem Banku pozew wzajemny niezależnie od wskazanych podstaw prawnych i żądań ewentualnych jest bezzasadny w całości. Przede wszystkim powód wzajemny nie posiada interesu prawnego w ustaleniu nieważności umowy kredytu, z uwagi na dokonywane przez niego wpłaty bezpośrednio w CHF, zawarcie 15.09.2011 roku aneksu do umowy, stanowiącego wprost o możliwości spłaty kredytu bezpośrednio w CHF oraz wprowadzenie postanowień dotyczących ustalania obowiązujących kursów walut. Powód wzajemny jest pozwanym w sprawie o zapłatę wytoczonym przez Bank w ramach, to której Sąd zbada ważność umowy kredytowej. Powództwo Banku jest szersze niż żądanie pozwu wzajemnego. Zdaniem Banku umowa kredytu jest ważna na podstawie art. 58 k.c. i art. 69 ust 1 i 2 pkt 2 ustawy prawo bankowe. Zachowano równość kontraktową, nie złamano zasady walutowości. W dniu zawarcia umowy kredytowej spełniała ona warunki art. 69 prawa bankowego. Wprowadzenie do umowy klauzuli przeliczeniowej nie było wyłączone na gruncie art. 69 prawa bankowego. Zarzuty o nieważności umowy jako sprzecznej z art. 69 ustawy prawo bankowe, z uwagi na brak równowagi kontraktowej, ewentualne ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy ze względu na jej niewykonanie i wygaśnięcie na skutek niewykonania umowy przez Bank są pozbawione uzasadnionych podstaw. Umowa kredytu określała kwotę kredytu, którą Bank wypłacił kredytobiorcy. Powód wzajemny oświadczył, że przedstawiono mu ofertę kredytu złotowego oraz, że ma pełną świadomość ryzyka związanego z produktem w walucie obcej. Sam złożył oświadczenie, że jest mu znane ryzyko zmiany waluty. Oświadczył też, że ma świadomość zmian oprocentowania i wpływu tych zmian na wysokość zobowiązania. Bank zaprzeczył by w umowie zastosowano klauzule abuzywne oraz by istniały podstawy do unieważnienia umowy na podstawie art. 363 §1 k.c. w związku z art. 12 ust 1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Bank zaprzeczył aby kwestionowane postanowienia umowne nie były indywidualnie uzgadniane, by kształtowały prawa i obowiązki kredytobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Ponadto nie naruszają w sposób rażący interesów kredytobiorcy. Powód wzajemny już w 2007 roku zawarł dwie inne umowy kredytowe z innymi bankami o charakterze walutowym z odwołaniem do CHF. Ponadto przez ponad rok przed podpisaniem kwestionowanej umowy spłacał tamte kredyty, winien mieć zatem pełną świadomość i niezbędne informacje o istniejących ryzykach oraz wiedzę co do procedury spłaty. Po podpisaniu aneksu do umowy kredytobiorca nie ponosił żadnych kosztów spreadu przy spłacie kredytu, której dokonywał bezpośrednio w CHF. Miał wpływ na treść umowy kredytu. Bank zaznaczył, że w chwili zawierania umowy strony nie były w stanie oszacować kierunku zmian kursu waluty. Za bezzasadne Bank uznał też twierdzenia powoda wzajemnego o abuzywności postanowień dotyczących oprocentowania, które jego zadaniem były jasne. Do kwestii ubezpieczenia niskiego wkładu, to postanowienia tego dotyczące znajdowały się w regulaminie, stanowiącym integralną część

umowy. Te postanowienia powodowi wzajemnemu przedstawiono przed podpisaniem umowy i wyraził on na nie zgodę. Kwestionowanie tych postanowień jako abuzywnych jest według Banku nieuzasadnione. Zdaniem Banku powód wzajemny bezpodstawnie powoływał się też na przepisy ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Raiffeisen Bank (...) z/s w W. z dniem 3.11.2018 roku wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki (...) Bank (...) S.A. Raiffeisen Bank (...) z/s w W. na terenie Polski działa za pośrednictwem oddziału przedsiębiorcy zagranicznego tj. Raiffeisen Bank (...) Oddział w Polsce.

(dowód: odpis z rejestru wraz z tłumaczeniem k.17-50, odpis KRS k. 9-16)

Dnia 25.06.2008 roku pozwany M. P. (1) złożył w (...) Bank (...) S.A. wniosek kredytowy. Wskazywał w nim, że głównym celem kredytowania jest zakup mieszkania w N. i refinansowanie poniesionych kosztów. Proponował, by pierwszą transzę kredytu uruchomić w lipcu 2008 roku. Wskazywał, że całkowity koszt inwestycji to 212 303,68 zł, a wkład własny do zainwestowania przed uruchomieniem kredytu wyniósł 88 321 zł. Jako wnioskowaną kwotę kredytu M. P. (1) podał 212 303,68 zł (77 982,68 zł na zakup mieszkania, 88 321 zł refinansowanie, 46 000 zł remont). M. P. (1) chciał 360 miesięcznego okresu kredytowania. Wniósł o udzielenie kredytu w CHF, z oprocentowaniem standardowym, o wypłaceniu kredytu w 2 transzach. Jako zabezpieczenie kredytu proponował hipotekę na kredytowanej nieruchomości, cesję praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości, cesję praw z polisy ubezpieczeniowej na życie. M. P. (1) w momencie składania wniosku kredytowego był żonaty, ale nie posiadał wspólnoty majątkowej. Posiadał wykształcenie średnie, prowadził własną działalność gospodarczą. Prowadził laboratorium techniki dentystycznej i handlował materiałami stomatologicznymi. Spłacał dwa kredyty, których miesięczna suma rat wynosiła 2 200 zł (w dniu 31.08.2007 i dnia 8.08.2007 roku zawarł umowy kredytów hipotecznych z (...) Bank związane z CHF, na 107 966 CHF i 60 605 CHF). M. P. (1) miał wysoką zdolność kredytową. Zarabiał z działalności gospodarczej do 10.000 zł netto miesięcznie. Zawierał kredyty z opcją walutową z innymi bankami na zakup nieruchomości, gdyż w ten sposób chciał zapewnić sobie stabilność na emeryturze. Zakupione nieruchomości zamierzał wynajmować i czerpać z tego dochody.

We wniosku kredytowym (pkt III.13) M. P. (1) oświadczył, że została mu przedstawiona oferta kredytu w PLN, jednak po zapoznaniu się z tą ofertą, dokonał wyboru oferty kredytu w walucie obcej lub indeksowanej kursem waluty obcej, mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym produktem, w szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu oraz wzrost wartości całego zadłużenia. Oświadczył ponadto, że został poinformowany o jednoczesnym ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej, polegającym na tym, że w wyniku niekorzystnej zmiany stopy procentowej, może ulec zwiększeniu comiesięczna rata spłaty kredytu oraz wartość całego zaciągniętego zobowiązania. Jest świadomy ponoszenia rodzajów ryzyk związanych z wybranym produktem kredytowym (pkt III.14). Oświadczył, że został poinformowany o kosztach obsługi kredytu w przypadku niekorzystnej zmiany kursu walutowego oraz zmiany stopy procentowej tj. możliwości wzrostu raty kapitałowo-odsetkowej. Informacja ta została przedstawiona w symulacji wysokości rat kredytu.

Druki wzorca umowy przygotowywał departament prawny Banku. Były to standardowe wzorce, które podpisywano z klientem. Umowy te nie podlegały negocjacji w szczególności w zakresie klauzul przeliczeniowych odnoszonych do CHF. Klient nie miał możliwości renegotjacji zapisu. Postanowienia umowy nie były indywidualnie uzgadniane, był to szablon umowy, pewne zapisy były standardowe. Klient Banku wybierał tylko walutę kredytu, mógł negocjować warunki zabezpieczenia i marży Banku. M. P. (1) chciał negocjować marżę Banku, lecz nie zgodzili się na to pracownicy Banku.

Pracownicy Banku wykonywali symulację kredytu złotowego i walutowego,. Pracownicy Banku tłumaczyli charakter raty annuitetowej jako raty stałej, która była dla klienta korzystniejsza.

Pracownicy Banku w procesie udzielania kredytu najpierw badali zdolność kredytową klienta, która najczęściej w przypadku proponowanego kredytu denominowanego była wyższa niż w przypadku kredytu złotowego. Również rata kredytu złotowego była wyższa przy kredycie w PLN niż przy kredycie denominowanym z uwagi na stosowaną stawkę referencyjną dotyczącą oprocentowania.

Dopiero od 2009 roku Bank przez swoich pracowników informował kredytobiorców o spreadzie walutowym. Przed 2009 rokiem nie udzielano klientowi dokładnych informacji na temat kursu waluty oraz nie prowadzono symulacji wzrostu raty przy wzroście kursu waluty.

Przy kredytach denominowanych klienci Banku spłacali kredyt w PLN po kursie CHF pochodzącym ze strony internetowej Banku. Kurs ten był z reguły wyższy niż dla innych transakcji na niekorzyść klienta, gdyż większy był spread.

Pracownicy Banku nie informowali klientów, że (...) Banków (...) postulował zakaz udzielanie kredytów z opcją walutową. Kredytów denominowanych nie proponowano przedsiębiorcom.

(dowód: wniosek kredytowy k. 51-54 z prognozą k. 225-229, lista weryfikacyjna k. 230-234, raport kredytowy BIK k. 237-240, oszacowanie kredytu netto k. 241, aktualne zobowiązania k. 242, zeznania świadka A. B. k. 597-598 00:33:12, zeznania świadka C. T. k. 598-599 00:54:01, zeznania świadka M. S. k. 718-719 00:04:23, zeznania pozwanego (powoda wzajemnego) M. P. (1) k. 719-721 00:55:40)

Dnia 31.07.2008 roku M. P. zawarł z (...) Bank (...) S.A w W. umowę kredytu mieszkaniowego nr (...). Bank udzielił mu kredytu mieszkaniowego na warunkach określonych w umowie oraz (...) Bank (...) S.A i Tabeli Oprocentowania, opłat i prowizji dla kredytu mieszkaniowego i pożyczki hipotecznej, stanowiących integralną część umowy, a kredytobiorca przyjął i zobowiązał się do jego wykorzystania i spłaty zgodnie z warunkami umowy kredytu.

Według § 1 umowy kredytu udzielono z przeznaczeniem na zakup nieruchomości obj. KW (...) w N. przy ul. (...) w budynku H lokal mieszkalny nr (...), refinansowanie kosztów nabycia nieruchomości i wyposażenia nieruchomości.

Według § 2 ust 1 udzielono kredytu w kwocie 108 559 CHF. W przypadku kredytu udzielonego w walucie obcej CHF kwota kredytu była wypłacona w PLN wg kursu kupna tej waluty zgodnie z obowiązującymi w Banku w dniu uruchomienia kredytu/transzy Tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych w (...) Banku (...) SA. Okres kredytowania wynosił od 31.07.2008 do 18.07.2038 - § 2 ust 2. Oprocentowanie kredytu wynosiło 4,35% na dzień podpisania umowy - § 2 ust 3. Stawka referencyjna odnoszona była do 3M LIBOR-§ 2 ust 4. Marża banku wynosiła 1,55%-§ 2 ust 6, a (...) 4,95 %- § 2 ust 7. (...) zostało obliczone dla kwoty kredytu wymienionej w § 2 ust 1, prowizji określonej w § 3 ust 1 pkt 1 umowy, kosztów ustanowienia zabezpieczeń określonych w § 3 ust 7 pkt 3 i 4 ust 8, oprocentowania określonego w ust 3 powyżej, przy założeniu, że jest ono niezmienne w całym okresie kredytowania, kredyt zostanie uruchomiony w całości w dniu 31.07.2008 roku i zostanie spłacony w 360 ratach. W przypadku kredytu udzielonego w walucie obcej kwota wyrażona w walucie kredytu przeliczana była na PLN wg średniego kursu NBP dla danej waluty obowiązującego w dniu 31.07.2008 roku. (...) mogło ulegać zmianom w przypadku zmiany parametrów przyjętych do jej wyznaczenia. Raty kredytu były płatne do 18-tego każdego miesiąca, rodzaj rat: okresowo stałe raty annuitetowe płatne z rachunku bankowego M. P. (1) - § 2 ust 15-17.

Wg § 2 ust 20 część kredytu z przeznaczeniem na cel wskazany w § 1 ust 1 pkt 1 umowy była uruchomiona w sposób: część kwoty kredytu wyrażona w CHF miała zostać przelana w PLN w transzach zgodnie z umową przedwstępną kupna-sprzedaży nieruchomości na rachunek wskazany w ust 21 na zasadach określonych w § 6. Część kredytu z przeznaczeniem na cel wskazany w § 1 ust 1 pkt 2 umowy była uruchomiona w sposób: część kwoty kredytu wyrażona w CHF została pomniejszona o kwotę prowizji i składki o których mowa w § 3 ust 1 pkt 1-2. Umowa miała zostać przelana na rachunek wskazany w ust 21 pkt 2 umowy w kwocie nie większej niż równowartość kwoty 88 321 zł. Część kredytu z przeznaczeniem na cel wskazany w § 1 ust 1 pkt 3 umowy była uruchomiona w sposób: pozostała kwota

kredytu wyrażona w CHF miała zostać przelana w PLN na rachunek wskazany w ust 21 pkt 2 tj.: I transza 8 786 CHF, II transza pozostała kwota kredytu.

Wg § 3 ust 1 prowizja przygotowawcza wynosiła 2 171,18 CHF, opłata z tytułu ubezpieczenia spłaty kredytu 911,90 CHF, opłata z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu 959,75 CHF.

Wg § 3 ust 2 pkt 1,2 i 6 opłaty i prowizje wyrażone w innej walucie niż polska płatne były w PLN przy zastosowaniu kursów: dla kredytu udzielonego w CHF kwota prowizji ustalana była wg średniego kursu tej waluty stosowanego przez NBP w dniu płatności prowizji, dla kredytu udzielonego w CHF kwota opłaty z tytułu ubezpieczenia ustalana była według średniego kursu tej waluty stosowanego przez NBP w dniu płatności opłaty, opłaty i prowizje inne niż wymienione w ust 1 pkt 1-3 płatne były po kursie sprzedaży danej waluty zgodnie z obowiązującą w Banku (...) walut dla produktów hipotecznych (...) Bank (...) SA w dniu płatności zobowiązania.

Razem szacunkowa kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji do zapłaty przez kredytobiorcę na dzień zawarcia umowy wynosiła 89 573,32 CHF w tym szacunkowy koszt odsetek od kwoty kredytu wynosił 85 530,49 CHF.

Wg § 5 ust 1 prawne zabezpieczenie spłaty kredytu stanowiła hipoteka zwykła w kwocie 108 559 CHF i hipoteka kaucyjna do kwoty 32 567,70 CHF na nieruchomości obj. (...).

W § 8 ust 1-2 postanowiono, że w związku z zawarciem umowy kredytu, kwota kredytowanego przez Bank (...) kredytobiorcy wskazana w § 2 ust 9 umowy została objęta ubezpieczeniem niskiego wkładu w Towarzystwie (...) SA we W.. Okres ubezpieczenia ustanowiono na 60 miesięcy, a za początek przyjęto datę uruchomienia kredytu-pierwszej transzy.

Wg § 9 ust 1-4 oprocentowanie kredytu ustalane było według zmiennej stopy procentowej. Zastosowanie zmiennej stopy procentowej powodowało, że oprocentowanie kredytu ulegało zmianie stosownie do zmian stawki referencyjnej. Stopa procentowa dla kredytu ustalana była jako suma stawki referencyjnej i marży banku i była stała w okresie obowiązywania stawki referencyjnej. Marża banku była stała z zastrzeżeniem ust 4 w całym okresie kredytowania. Marża banku mogła ulec podwyższeniu w przypadku nałożenia na Bank przez przepisy prawa powszechnie obowiązującego obowiązku tworzenia szczególnych rezerw, funduszy specjalnych, depozytów lub opłat wynikających z udzielania przez Bank kredytu lub innych opłat publicznoprawnych. Zmiana mogła być dokonana proporcjonalnie do zmian wprowadzonych w/w przepisami.

Wg § 10 ust 1-2 kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kredytu wraz z odsetkami wynikającymi z umowy w terminach i wysokości ustalonych w harmonogramie spłat na rachunek określony w § 2 ust 17 umowy. Bank sporządzał i przysyłał kredytobiorcy na adres korespondencyjny harmonogram spłat kredytu i odsetek niezwłocznie po uruchomieniu kredytu/transzy.

Wg § 10 ust 4 w przypadku kredytu udzielonego w CHF kapitał, odsetki i inne zobowiązania z tytułu kredytu poza wymienionymi w § 3 ust 1 umowy, wyrażone w walucie obcej miały być spłacane w PLN jako równowartość kwoty podanej w walucie przeliczonej:

- 1) wg kursu sprzedaży waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu spłaty zobowiązania określonym w harmonogramie, Tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych w (...) Banku SA w przypadku wpłat dokonanych przed tym terminem lub w tym terminie,
- 2) wg kursu sprzedaży waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu wpływu środków na rachunek wskazany w § 2 ust 17 umowy, Tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych w (...) Banku SA w przypadku wpłat dokonanych po dniu określonym w harmonogramie o którym mowa w ust 1 powyżej.

W § 10 ust 5 pkt 2 ustalono, że okresowe stałe raty annuitetowe oznaczają raty kapitałowo - odsetkowe stałe w okresie obowiązywania stopy procentowej. Każda rata zawierała pełne odsetki naliczone od salda kredytu pozostałego do spłaty oraz zawierały część kapitału. Ostatnia rata była ratą wyrównującą.

Wg § 12 ust 1 Bank na wniosek kredytobiorcy mógł przewalutować kredyt w PLN na kredyt udzielony w CHF lub przewalutować kredyt udzielony w CHF na kredyt udzielony w PLN kurs sprzedaży CHF zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu przewalutowania tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych (...) Bank (...) SA-§ 12 ust 9.

Wg § 13 ust 1-3 niespłacenie przez kredytobiorcę raty kapitałowo-odsetkowej lub raty odsetkowej w terminie określonym w harmonogramie lub spłacie jej w niepełnej wysokości powodowało, że należność stawała się zadłużeniem przeterminowanym obejmującym odpowiednio kapitał przeterminowany i odsetki przeterminowane. Od zaskżenia przeterminowanego bank pobierał odsetki podwyższone bez odrębnego wzywiania do zapłaty. Wysokość odsetek podwyższonych określała Tabela oprocentowania, opłat i prowizji.

Wg § 15 ust 1 pkt 3 w przypadku naruszenia przez kredytobiorcę postanowień umowy kredytu lub regulaminu Bank mógł wedle własnego uznania wypowiedzieć umowę kredytu z zastrzeżeniem, że po upływie okresu wypowiedzenia kredytobiorca będzie zobowiązany do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kapitału wraz z odsetkami. Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni. Uprawnienie Banku do wypowiedzenia umowy przysługiwało w szczególności w przypadku wystąpienia zaległości w spłacie rat kapitałowo-odsetkowych lub odsetkowych i powstania zadłużenia przeterminowanego - § 15 ust 2 pkt 1.

W § 16 ust 9 kredytobiorca oświadczył, że znane jest mu ryzyko wynikające ze zmiany kursu waluty obcej w stosunku do PLN w przypadku gdy umowa kredytu dotyczy kredytu udzielonego w walucie obcej, w której wyrażona była kwota kredytu. O istnieniu tego ryzyka kredytobiorca został poinformowany w trakcie procedury udzielania kredytu przez pracownika lub przedstawiciela banku. W przypadku wzrostu kursu waluty kredytu w stosunku do PLN, nastąpi odpowiedni wzrost jego zadłużenia w PLN wobec banku z tytułu zaciągniętego kredytu oraz wzrost wysokości raty kredytu wyrażonych w PLN, co może spowodować, że ustanowione zabezpieczenie stanie się niewystarczające, a zdolność kredytobiorcy do obsługi zadłużenia ulegnie pogorszeniu. Powyższe może skutkować konsekwencjami wynikającymi z § 15 ust 1 umowy.

W § 16 ust 10 kredytobiorca oświadczył, że znane jest mu ryzyko wynikające ze zmiany stopy procentowej kredytu. O istnieniu tego ryzyka został poinformowany w trakcie procedury udzielania kredytu przez pracownika Banku lub przedstawiciela banku. W przypadku wzrostu oprocentowania kredytu, nastąpi odpowiedni wzrost wysokości raty kredytu oraz wysokości całego zobowiązania z tytułu kredytu, co może spowodować, że ustanowione zabezpieczenie stanie się niewystarczające, a zdolność kredytobiorcy do obsługi zadłużenia ulegnie pogorszeniu. Powyższe może skutkować konsekwencjami wynikającymi z § 16 ust 1 umowy.

M. P. (1) nie otrzymał wraz z umową kredytu regulaminu kredytu.

Wg § 2 pkt 20 Regulaminu Tabela oznaczała tabelę kursów walut dla produktów hipotecznych (...) Banku (...) SA. Wg § 2 ust 21 Tabela kursów- to Tabela kursów walut dla produktów hipotecznych w (...) Banku (...) SA, Wg § 2 pkt 24 ubezpieczenie niskiego wkładu było to ubezpieczenie spłaty kredytowanego przez Bank wkładu własnego kredytobiorcy. Wg § 2 pkt 34 zadłużenie przeterminowane była to część lub całość należności z tytułu udzielonego przez Bank kredytu niespłacona Bankowi przez kredytobiorcę w określonym w umowie terminie. Wg § 7 ust 2-4 Regulaminu kredytu zobowiązanie udzielone w walutach obcych uruchamiane i spłacane były w równowartości złotych obliczanych wg następujących kursów walut:

1) dla uruchomienia kredytu - kurs kupna danej waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia kredytu Tabelą kursów

2) dla spłaty zobowiązań z tytułu kredytu (kapitał i odsetki)- wg kursu sprzedaży danej waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu spłaty zobowiązania Tabelą kursów z zastrzeżeniem § 18 ust 6 regulaminu

3) dla kwoty prowizji przygotowawczej, opłaty z tytułu ubezpieczenia kredytu, ubezpieczenia niskiego wkładu, ubezpieczenia kredytobiorcy na życie oraz innych zobowiązań nie wymienionych w pkt 1 i 2 Bank stosował kurs waluty wg zasad określonych w umowie.

Ryzyko zmiany kursu waluty ponosił kredytobiorca.

M. P. (1) dnia 31.07.2008 roku pisemnie oświadczył, że zapoznał się z regulaminem kredytu mieszkaniowego.

Dnia 1.08.2008 roku przelano składkę z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu do waluty CHF po średnim kursie NBP wynoszącym 2,0227.

(dowód: umowa kredytu z dnia 31.07.2008 roku k. 57-70, lista weryfikacyjna k. 233, deklaracja ubezpieczeniowa k. 235-236, oświadczenia z dnia 31.07.2008 roku k. 245-246, harmonogram spłat k. 247-248, regulamin kredytu mieszkaniowego k. 287-304, Tabela oprocentowania, opłat i prowizji k. 305-307)

Pismem z dnia 4.08.2008 roku M. P. (1) zaproponował wypłatę całości kredytu dnia 7.08.2008 roku. Dnia 7.08.2008 roku Bank podjął decyzję o wypłacie I transzy kredytu w kwocie 89 926 CHF.

(dowód: wniosek o uruchomienie kredytu k.55, decyzja o uruchomieniu kredytu k. 56)

Dnia 15.09.2011 roku Bank (...) podpisali aneks do umowy z dnia 31.07.2008 roku. W § 1 ust 1 aneksu postanowiono, że kredytobiorca może spłacać kredyt denominowany do waluty innej niż polska w walucie kredytu lub walucie polskiej. Spłaty kapitału i odsetek dokonywane w PLN były przeliczane na walutę kredytu wg kursu sprzedaży tej waluty zgodnie z Tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych (...) Bank (...) SA obowiązującego w dniu wpłaty środków na rachunek do spłaty.

W § 1 ust 8 aneksu kurs kupna i sprzedaży waluty zamieszczony w tabeli kursów dla produktów hipotecznych (...) Bank (...) SA był ustalany przez Bank na podstawie notowań kupna i sprzedaży waluty na rynku międzybankowym prezentowanych w serwisie informacyjnym (...) dostępnych na moment ustalania tabeli kursów-kurs średni międzybankowy. Kurs średni międzybankowy dla CHF/PLN wynikał z podzielenia kursu średniego międzybankowego przez średni kurs międzybankowy USD/CHF - § 1 ust 11.

Dnia 11.10.2011 roku podpisano kolejny aneks do umowy kredytu.

(dowód: aneks z dnia 15.09.2011 roku k. 71—73, aneks z dnia 11.10.2011 k. 74-75)

M. P. (1) zaprzestał spłacania rat kredytowych.

(okoliczność niesporna)

Pismem z dnia 12.02.2018 roku Raiffeisen P. wezwał M. P. (1) do spłaty wymagalnego zadłużenia wynoszącego 745,79 CHF niezwłocznie nie później niż w terminie 14 dni roboczych od otrzymania wezwania na wskazany rachunek bankowy. Bank informował o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia w ciągu 14 dni od otrzymania pisma, pod rygorem wypowiedzenia umowy kredytowej.

(dowód: pismo z dnia 12.02.2018 roku k. 89, potwierdzenie nadania k. 90)

Pismem z dnia 29.06.2018 roku M. P. (1) złożył w Banku reklamację domagając się zapłaty przez bank 36 710,88 zł i 28 014,85 CHF, uważając, że umowa kredytu od początku była nieważna. Natomiast pismem z dnia 16.07.2018 roku M. P. (1) wskazywał na abuzywność postanowień dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu.

Pismem z dnia 14.08.2018 roku Bank informował, że reklamację rozpozna w terminie dłuższym niż 30 dni. W piśmie z dnia 22.08.2018 roku Bank nie uwzględnił reklamacji M. P. (1), uznając jego zarzuty o nieważności umowy za bezpodstawne. Bank podniósł też, że ubezpieczenie niskiego wkładu było dla kredytobiorcy uzasadnione ekonomicznie, nie było sprzeczne z dobrymi obyczajami i nie naruszało rażąco interesu kredytobiorcy.

(dowód: reklamacja k.127 i k. 155 i k. 355-356, pismo z dnia 14.08.2018 roku k. 308, pismo z dnia 22.08.2018 roku k. 309-311)

Pismem z dnia 27.11.2018 roku (...) wypowiedział M. P. (1) umowę z dnia 31.07.2008 roku nr (...) ze zmianami z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia. Podał, że po upływie okresu wypowiedzenia tj. 7.01.2019 roku całość zadłużenia w kwocie 81 687,46 CHF zostanie postawiona w stan natychmiastowej wymagalności. Pismo to zostało odebrane przez M. P. (1) dnia 17.12.2018 roku.

(dowód: wypowiedzenie z dnia 27.11.2018 roku k. 91, potwierdzenie odbioru k. 92)

Pismem z dnia 28.01.2019 roku Bank wezwał M. P. (1) do zapłaty kwoty 82 075,28 CHF w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma. Pismo to M. P. (1) otrzymał dnia 18.02.2019 roku.

(dowód: pismo z dnia 28.10.2019 roku k. 94, dowód odbioru k. 95)

Pismem z dnia 1.03.2019 roku M. P. (1) odmówił zapłaty na rzecz Banku jakichkolwiek środków, przecząc by istniał tytuł prawny do formułowania roszczeń przez Bank.

Pismem z dnia 11.01.2019 roku w odpowiedzi na wypowiedzenie umowy M. P. (1) podkreślił, że z uwagi na liczne klauzule abuzywne i sprzeczność postanowień umowy z obowiązującymi regulacjami prawa bankowego umowa nie mogła wejść w życie, a jej postanowienia nie wiążą go. Zaprzeczył też by stan jego zadłużenia wynosił 81 687,46 CHF. Wezwał Bank do zapłaty kwoty 36.710,88 zł oraz 28 014,85 CHF na skutek wprowadzenia go w błąd w związku z umową kredytu, która od początku była nieważna.

(dowód: pismo z dnia 1.03.2019 roku k. 123 i k. 151, potwierdzenie nadania przesyłki k. 124 i 152, pismo M. P. (1) z dnia 125 i kl. 153, z potwierdzeniem nadania k. 126 i k. 154)

Dnia 7.03.2019 roku Bank wystawił wyciąg z ksiąg bankowych nr (...), w którym stwierdził, że M. P. (1) posiada wymagalne dłużenie wobec Banku na kwotę 82 666,58 CHF (81 138,31 CHF tytułem kapitału, 672,44 CHF tytułem odsetek umownych naliczonych za okres od dnia 18.04.2018 roku do dnia 10.01.2019 roku, 855,83 CHF tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od kwoty kapitału od dnia 11.01.2019 roku do 6.03.2019 roku.

(dowód: wyciąg z ksiąg bankowych z pełnomocnictwem k. 76-77, historia spłat k. 249-286, historia rachunku k. 367-372, zaświadczenie z historią spłat kredytu k. 407-420 i k. 424-438, harmonogram spłat k. 543-577)

Aktualnie jako właściciel lokalu mieszkalnego poł 29 Listopada 18E/7 obj KW (...) wpisany jest M. P. (1). W dziale IV w/w Kw wpisana jest hipoteka zwykła na sumę 108 559 CHF jako zabezpieczenie kwoty kapitału kredytu na podstawie umowy nr (...) z dnia 31.07.2008 na rzecz (...) Bank (...) SA oraz hipoteka kaucyjna do sumy 32 567,70 CHF ustanowiona na zabezpieczenie kwoty odsetek od kredytu oraz wszelkich roszczeń banku umowy nr (...) z dnia 31.07.2008 na rzecz (...) Bank (...) SA.

(dowód: wydruk internetowy KW (...) k. 79-88)

W 2011 roku M. P. (1) zlikwidował laboratorium stomatologiczne z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia, zajął się turystyką. Zawarte przez niego umowy kredytowe z odwołaniem do CHF zostały mu przez banki wypowiedziane.

(dowód: zeznania pozwanego (powoda) wzajemnego M. P. (1) k. 719-721 00:55:40)

M. P. (1) dnia 31.07.2018 roku wystąpił przed Sądem Rejonowym dla Warszawy - Woli w Warszawie o zawezwanie Banku do próby ugodowej domagając się m.in. ustalenia nieważności łączącej strony umowy kredytu denominowanego z dnia 31.07.2008 roku na skutek wystąpienia klauzul abuzywnych jak również sprzeczności postanowień umownych z przepisami obowiązującego prawa. Zgłosił też wnioski ewentualne.

Do zawarcia ugody jednak nie doszło.

(dowód: dokumenty w aktach II Co 2067/18)

M. P. (1) zwracał się do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i Rzecznika Finansowego o przedstawienie sądowi istotnego poglądu w sprawie. Podmioty te przedstawiły pisemnie swoje poglądy.

W ocenie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanowienia umowne określające zasady ustalania kursów kupna i sprzedaży CHF na podstawie, których ustalane były odpowiednio kwota kredytu i wysokość rat kredytu spełniały przesłanki uznania ich za niedozwolone postanowienia umowne, a ocena abuzywności winna być dokonywana na dzień zawarcia umowy kredytowej. Skutkiem uznania kwestionowanych przez kredytobiorcę postanowień umownych za niedozwolone jest ich bezskuteczność w stosunku do kredytobiorcy od chwili zawarcia umowy. Nie jest możliwe przy tym zapełnienie powstałej luki w umowie przepisami dyspozytywnymi. Uznanie klauzul waloryzacyjnych może wpływać na ważność samej umowy kredytu. Nadto zdecydowana większość klauzul waloryzacyjnych stosowanych przez Banki została wpisana do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone prowadzonego przez Prezesa UOKiK. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przedstawiał też interpretację aktualnego orzecznictwa TSUE na gruncie spraw kredytów frankowych.

Natomiast w ocenie Rzecznika Finansowego kredyt został udzielony w PLN i miał być spłacany w PLN. Indeksacja wynikająca z umowy, prowadząca do zmiany wysokości świadczenia w zależności od kształtowania się kursu waluty CHF stanowiła w istocie wariant waloryzacji uregulowanej w art. 358⁽¹⁾ § 2 k.c. Klauzule waloryzacyjne miały charakter blankietowy i nie spełniały warunku formalnej i materialnej przejrzystości i transparentności postanowień umowy, bo odwoływały się do miernika wartości nie mającego charakteru obiektywnego i zewnętrznego, gdyż odwołanie następowało do kursów obowiązujących u kredytodawcy. Ponadto klauzule te powodowały, że poza przedsiębiorcą nikt nie był w stanie w żaden sposób zweryfikować zasad, według których następowało ustalenie zasad ustalenia kursu walut, a w konsekwencji wysokości raty kapitałowo-odsetkowej. Jednocześnie nawet ewentualne wytłumaczenie mechanizmu było niewystarczające, gdyż zasady nie wynikały z umowy, a zatem były nieweryfikowalne i przeciętny konsument nie miał wiedzy w zakresie łączącego strony stosunku zobowiązaniowego. Nadto klauzule te powodowały, że pobierano od kredytobiorcy dodatkowy zysk poprzez stosownie niejednolitego miernika wartości, co powodowało, że kredytobiorca obowiązany był do zapłaty wyższych rat kapitałowo -odsetkowych, nawet wówczas gdy kurs w ogóle nie ulegał zmianie na przestrzeni wykonywania umowy i spłaty kredytu. W tym zakresie nie tylko językowa treść klauzul waloryzacyjnych miała abuzywny charakter, lecz cały mechanizm ich łącznego stosowania, który był nieuczciwy. Zatem w ocenie Rzecznika Finansowego klauzule waloryzacyjne stanowiły niedozwolone postanowienia umowne, które nie wiązały konsumenta, co może skutkować uznaniem umowy kredytu za nieważną. Takie rozwiązanie zapewnia ochronę konsumenta jeśli o uznanie za nieważną takiej umowy wnosi sam konsument.

(dowód: oświadczenia Rzecznika Finansowego z wnioskami M. P. (1) o przedstawienie poglądu k. 536—542 i k. 602-637, pisma i oświadczenia Prezesa UOKiK z wnioskami M. P. (1) o przedstawienie sądowi istotnego poglądu w sprawie k. 174-196 i k. 451-520 i k. 532-535 i k. 693-712)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty przedstawione przez strony, których moc dowodowa nie budziła wątpliwości Sądu.

W ustaleniach faktycznych Sąd pominął tabele średnich kursów walut, ocenę wpływu Urzędu KNF z 2013 roku (k.312-324), dokument RPO pt. „Styk prawa UE i prawa krajowego” (k.357-363), pismo W. K. (k. 364-366), dokumenty dotyczących wykresów notowań średniego kursu NBP, opracowanie pt. „Zastosowanie nowych modeli

kapitalizacji” autorstwa Anny Feruś (k. 544-556), opracowanie P. Śliwki (k. 557), symulacje harmonogramu spłat (k. 578-582) jako nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy - art. 235⁽²⁾ § 1 pkt 2 kpc.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 kpc Sąd pominął dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i analizy finansowej zgłoszony przez Bank na k. 200-201.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 kpc Sąd pominął dowód z opinii biegłego zgłoszony przez M. P. (1) na okoliczność wyliczenia RRSO, skoro w tym postępowaniu zasadnicze znaczenie miała kwestia ustalenia ważności umowy kredytu, a nie rozliczenie kredytu.

Zeznania świadka M. P. (2) i A. Ł., M. U. nie wniosły do sprawy nic istotnego. Świadców nie brali udziału w procedurze udzielania kredytów frankowych. Świadców M. P. (2) i A. Ł. nie pamiętali też okoliczności podpisywania aneksów do umów kredytowych.

Zeznania świadka A. B., C. T., M. S. Sąd uznał za wiarygodne. Świadców logicznie wyjaśnili, iż w przypadku Banku umowy kredytowe były zawierane na standardowych wzorach i nie negocjowane indywidualnie. Świadców przyznali też, że nie posiadali wiedzy co do informowania kredytobiorcy o ryzyku walutowym, procedurze ubezpieczenia kredytu.

Wiarygodnością Sąd obdarzył też zeznania pozwanego (powoda wzajemnego) M. P. (1), gdyż korespondowały z dokumentami i zeznaniami świadków A. B., C. T., M. S., którym Sąd dał pełną wiarę.

Na wniosek pozwanego (powoda wzajemnego) M. P. (1) zwrócono się do Prezesa UOKiK i Rzecznika Finansów o przedstawienie sądowi istotnego poglądu w sprawie. Sąd zważył, że wyrażenie poglądu istotnego dla sprawy przez organizację pozarządową w trybie art. 63 k.p.c., nie jest obligatoryjne i zależy od woli organizacji pozarządowej. Ponadto w nauce prawa i judykaturze podkreśla się, że brak jest podstaw do kwalifikowania tak przedstawionego poglądu organizacji pozarządowej jako środka dowodowego. Stanowi on natomiast „wyraz oceny społecznej stanu faktycznego sprawy”. Tak przedstawione stanowisko nie jest przy tym wiążące dla sądu, lecz ma charakter jedynie opiniodawczy (zob. wyrok SO w Krakowie z 6.10.2017 r., II Ca 1360/17, LEX nr 2695527).

Sąd zważył, co następuje:

Dochodzone roszczenie główne Bank wywodził z umowy kredytu mieszkaniowego z dnia 31.07.2008 roku nr (...) zawartej z pozwanym (powodem wzajemnym) M. P. (1), w ramach której Bank udzielił mu kredytu denominowanego CHF w kwocie 108 559 CHF, w związku z brakiem regulowania przez kredytobiorcę terminowo rat kredytu oraz wypowiedzeniem umowy kredytowej. Bank nie zgłosił żadnej innej podstawy swojego roszczenia, wywodząc je ze stosunku zobowiązaniowego umowy kredytowej.

Tak dochodzone przez Bank roszczenie miało ścisły związek z zarzutami podniesionymi przez pozwanego M. P. (1), a następnie argumentacją powtórzoną przez niego jako powoda wzajemnego, w której podważał ważność samej umowy kredytowej. W sytuacji ustalenia nieważności umowy kredytowej na podstawie art. 58 k.c. z uwagi na brak zachowania w umowie równości kontraktowej oraz niemożności wykonania umowy na skutek wyeliminowania z niej postanowień abuzywnych, o czym szerzej w dalszej części uzasadnienia a zatem uwzględnienia powództwa wzajemnego M. P. (1) zgłoszonego na pierwszym miejscu, roszczenie Banku z tytułu umowy kredytowej pozostawało bezpodstawne i podlegało oddaleniu.

Co do pozwu wzajemnego i żądania M. P. (1) o ustalenie nieważności umowy kredytu mieszkaniowego nr (...) do CHF wyrażonego w punkcie 1 pozwu wzajemnego to zasługiwało ono na uwzględnienie

Bezspornie łącząca strony umowa kredytu mieszkaniowego z dnia 31.07.2008 roku nr (...) była tzw. kredytem denominowanym frankiem szwajcarskim. Tego typu umowa charakteryzuje się przede wszystkim tym, że kwota środków oddanych do dyspozycji kredytobiorcy przez bank wyrażona jest w umowie w CHF, zaś ich wypłata

następuje w PLN według określonego kursu walut. Spłata kredytu następuje również w złotych w odniesieniu do wysokości rat określonych we frankach szwajcarskich, stosownie do kursu tej waluty z dnia zapłaty. Zawarcie kredytu denominowanego jest aktualnie zdefiniowane w ustawie prawo bankowe. Zawarcie tego typu umowy było też możliwe w dniu 31.07.2008 roku, chociaż ustawodawca polski nie definiował wtedy takiej umowy. Była to wówczas umowa nienazwana, ale ważna na gruncie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 69 prawa bankowego.

Interes prawny w ustaleniu nieważności:

Zdaniem Sądu powód wzajemny M. P. (1) posiadał interes prawny w ustaleniu nieważności w/w umowy kredytu wynikający z art. 189 k.p.c. Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Podstawową przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest zatem istnienie interesu prawnego w żądaniu ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. istnieje tylko wtedy, gdy powód ochronę swojej sfery prawnej może uzyskać przez samo ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Innymi słowy, dla ustalenia, że powód posiada interes prawny istotne jest to, aby rozstrzygnięcie wydane w oparciu o art. 189 k.p.c. gwarantowało powodowi skuteczną ochronę jego interesów. Wyrok ustalający musi więc być zdalny do tego, aby definitywnie zakończyć spór stron co do prawa czy stosunku prawnego (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09, LEX nr 515730, z dnia 19 września 2013 r., I CSK 727/12, LEX nr 1523363).

Wprawdzie za dominujący w orzecznictwie należy uznać pogląd, że interes prawny do wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego w zasadzie nie zachodzi, jeżeli zainteresowany może na innej drodze osiągnąć w pełni ochronę swoich praw, w szczególności na drodze powództwa o spełnienie świadczenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2017 r., V CSK 52/17, LEX nr 2372279, z dnia 9 stycznia 2019 r., I CSK 711/17, LEX nr 2618479), to jednak zdaniem tego Sądu ustalenie nieważności umowy kredytu dotyczy nie tylko okresu wcześniejszego, ale również całego okresu późniejszego niż data wyrokowania, aż do dnia zakończenia obowiązywania wiążącej strony umowy kredytu. Ewentualne uwzględnienie żądania o ustalenie nieważności umowy ukształtowałoby sytuację prawną obu stron stosunku prawnego, wyjaśniając jednocześnie ostatecznie treść umowy łączącej strony, co z kolei przełożyłoby się na wzajemne obowiązki stron. Ponadto wierzytelność Banku o zwrot udzielonego kredytu zabezpieczona została hipoteką na nieruchomości. W przypadku zaś stwierdzenia nieważności umowy byłaby to podstawa do wykreślenia hipoteki z księgi wieczystej jako prawa akcesoryjnego w stosunku do wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie. Samo też istnienie możliwości wytoczenia powództwa o świadczenie nie w każdej sytuacji świadczyć będzie o braku interesu prawnego w żądaniu ustalenia. Brak interesu prawnego wystąpi jedynie wówczas, gdy wyrok zasądający świadczenie zapewni pełną (adekwatną do sytuacji prawnej powoda) ochronę prawną jego uzasadnionych interesów. W przypadku gdy sporem o świadczenie nie będą mogły (ze swej natury) być objęte wszystkie uprawnienia istotne z perspektywy ochrony sfery prawnej powoda, przyjąć należy, że powód ma interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c., co w szczególności dotyczy żądania ustalenia nieistnienia stosunku prawnego, zwłaszcza, gdy konsekwencje ustalenia nieistnienia stosunku prawnego nie ograniczają się do aktualizacji obowiązku świadczenia, lecz dotyczą także innych aspektów sfery prawnej powoda (np. wpływają na określenie treści praw i obowiązków powodów jako dłużników pozwanego). W takiej sytuacji sama możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie nie wyczerpuje interesu prawnego w żądaniu ustalenia, co aktualizuje się zwłaszcza wtedy, gdy pozwany rości sobie według treści stosunku prawnego objętego powództwem z art. 189 k.p.c. określone prawo do świadczenia ze strony powodów (np. żąda zwrotu udzielonego kredytu w wysokości obliczonej zgodnie z treścią kwestionowanej umowy). W takich sytuacjach nie sposób odmówić dłużnikowi dążącemu do wykazania, że nie jest zobowiązany do świadczenia w wysokości poszczególnych rat - przy wykorzystaniu zakwestionowanych klauzul indeksacyjnych - interesu prawnego w dochodzeniu żądania ustalenia nieistnienia stosunku prawnego (podobnie Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 11 lutego 2021 r., I ACa 646/20, LEX nr 3164510, por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 czerwca 2021 r. V ACa 127/21).

Co do ważności umowy kredytu:

Na wstępie należało podkreślić, że w świetle orzecznictwa TSUE dotyczącego wykładni art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG zawartej m.in. w wyroku C-260/18 jeżeli sąd krajowy uzna, że umowa łącząca konsumenta z Bankiem upada, skutek taki nie może mieć miejsca jeżeli jest to sprzeczne z wolą konsumenta. Jeżeli sąd, w oparciu o obiektywne kryteria oceni, że umowa nie może być dalej wykonywana, konsument powinien mieć zapewnioną możliwość wypowiedzenia się w kwestii tego, czy życzy sobie zapobiegnięcia upadkowi umowy, czy też jego wolą jest uznanie umowy za nieważną. Również w sprawie C-118/17 TSUE wyraźnie wskazał, że zastąpienie klauzul nie ma miejsca, gdy utrzymanie umowy w mocy byłoby sprzeczne z interesami konsumenta (pkt 55). W toku niniejszej sprawy powód wzajemny M. P. (1) reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, domagał się stwierdzenia nieważności umowy kredytowej, zatem należało przyjąć, że był świadomy wszystkich konsekwencji płynących z nieważności umowy kredytu i przyjmował, że takie rozstrzygnięcie jest dla niego korzystne. W piśmie procesowym z dnia 10.08.2020-k. 528 powód wzajemny reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wprost oświadczył, że w pełni aprobuje stwierdzenie nieważności lub unieważnienie przez Sąd umowy kredytu, gdyż nie będzie to dla niego jako konsumenta w jakimkolwiek zakresie niekorzystne. Także podczas składania zeznań -k. 720/2 M. P. (1) oświadczył, że ma świadomość z czym wiąże się ustalenie nieważności umowy kredytu.

Pozwany (powód wzajemny) M. P. (1) podniósł szereg argumentów dotyczących nieważności umowy kredytu. Podkreślał m.in. że umowa kredytu jest nieważna na podstawie art. 69 ust 1 i 2 prawa bankowego w związku z art. 58 § 1 k.c., ponieważ nie zawiera określonej kwoty kredytu. Ponadto umowa jest sprzeczna z obowiązującą w dacie jej zawarcia regulacją art. 358 § 1 k.c. Umowa jego zdaniem jest nieważna też z uwagi na sprzeczność zawartych w jej treści klauzul waloryzacyjnych z naturą stosunku prawnego oraz zasadami współżycia społecznego tj. art. 58 §1 k.c. i art. 353¹ k.c. Osobno powód wzajemny powołał się na abuzywności klauzul z § 2 ust 1 umowy oraz §10 ust 4 umowy oraz klauzul dotyczących oprocentowania kredytu.

Wbrew twierdzeniom pozwanego (powoda wzajemnego) M. P. (1) zawarta przez strony umowa nie miała charakteru umowy kredytu wyrażonego w PLN. Pozwany (powód wzajemny) z poprzednikiem prawnym Banku zawarli umowę kredytu denominowanego, która znajdowała oparcie w dacie jej zawarcia dnia 31.07.2008 roku w treść art. 69 ust 1 ustawy prawa bankowego w związku z art. 353¹ kc statuującego zasadę swobody umów. Samo zawarcie umowy kredytu denominowanego o charakterze walutowym było w 2008 roku dopuszczalne w świetle polskich przepisów, także przepisów dewizowych. Sąd Najwyższy opowiedział się za dopuszczalnością zaciągnięcia zobowiązania w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej, co dotyczy wyłącznie sposobu wykonania zobowiązania, a zatem nie powoduje zmiany waluty wierzytelności (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2011 r. IV CSK 377/10 oraz z dnia 29 kwietnia 2015 r. V CSK 445/14). Także w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 lipca 2017 r. Sąd Najwyższy podzielił pogląd, iż dopuszczalne jest zaciągnięcie zobowiązania w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu (pożyczki) będzie dokonywana w pieniądzu krajowym; zastrzeżenie takie dotyczy wyłącznie sposobu wykonania zobowiązania, przez co nie powoduje zmiany waluty wierzytelności (II CSK 803/16). Stosownie do linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, która ukształtowała się jeszcze pod rządem dawnego art. 358 k.c., zobowiązanie wyrażone w walucie obcej mogło być spłacane - nawet w braku wyraźnego postanowienia umowy - w walucie polskiej (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 stycznia 2001 r., V CKN 1840/00, OSNC 2000, nr 7 - 8, poz. 114; z dnia 8 lutego 2002 r., II CKN 671/00, OSNC 2002, Nr 12, poz. 158; z dnia 15 kwietnia 2003 r., V CKN 101/01; z dnia 10 grudnia 2003 r., V CK 247/02; z dnia 20 kwietnia 2004 r., V CK 428/03; z dnia 6 grudnia 2005 r., I CK 324/05; por. też wyrok z dnia 11 sierpnia 2004 r., II CK 489/03). Ten kierunek wykładni podziela również Sąd Okręgowy.

Mając na uwadze wykładnię oświadczeń woli stron umowy kredytowej z chwili zawierania tej umowy (art. 65 k.c.) strony nie zawarły kredytu złotowego, bo inna byłaby jego treść m.in. w zakresie oprocentowania odnoszonego do krajowej stawki referencyjnej WIBOR (WIBOR to referencyjna wysokość oprocentowania pożyczek na polskim rynku międzybankowym) oraz zabezpieczenia hipotecznego, które zostałyby ustanowione w PLN, a nie w CHF, tymczasem w dziale IV KW nr (...) widnieją hipoteki zwykła i kaucyjna wyrażone w CHF. Na taki denominowany charakter umowy wskazują też inne postanowienia umowy kredytu. Należy podkreślić, że w umowie kredytu zgodnie z brzmieniem § 2 pkt 1 stwierdzono, że „w przypadku kredytu udzielonego w walucie obcej CHF/EUR/USD kwota kredytu zostanie

wypłacona w złotych wg kursu kupna danej waluty, zgodnie z obowiązującą w banku w dniu uruchomienia kredytu/transzy kredytu, Tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych w (...) Bank (...) S.A." Spłata zobowiązań z tytułu kredytu (kapitał, odsetki i inne zobowiązania) miała być dokonywana natomiast w złotych jako równowartość kwoty podanej w walucie i przeliczonej wg kursu sprzedaży waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu spłaty Tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych w (...) Bank (...) S.A (§ 10 pkt 4 umowy).

Wbrew twierdzeniom M. P. umowa z dnia 31.07.2008 roku posiadała określoną kwotę kredytu. Zgodnie z § 2 ust 1 była to kwota 108 559 CHF, kwotę tą zgodnie z wnioskiem kredytobiorcy przeliczono na PLN wg kursu kupna danej waluty, zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia kredytu/transzy kredytu, Tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych w (...) Bank (...) S.A. Należy podkreślić, że w przypadku kredytu denominowanego kwota zobowiązania wyrażona jest w walucie obcej, która odpowiada rzeczywistej kwocie kredytu. W takim przypadku już na etapie podpisywania umowy wiadomo stronom w jakiej wysokości kredyt jest udzielany i jak kwota stanowi kapitał. Z przedłożonych przez bank dokumentów w tym wniosku kredytowego jasno też wynika, że M. P. (1) chciał zaciągnąć kredyt w CHF, oczywiście z uwagi na cel inwestycji-zakup mieszkania w Polsce i miejsce zamieszkania zobowiązanie kredytowe chciał spłacać w PLN, co jednak nie jest tożsamy jak sugeruje M. P. (1), że chciał od początku zawrzeć kredyt w złotych. Ponadto jak wynika z zeznań świadka M. S. (k. 719) M. P. (1) przedawniono symulację kredytu złotówkowy i walutowego, nawet w tym kontekście by sprawdzić i policzyć jego zdolność kredytową, ale wybrał on kredyt w CHF jako tańszy i płatny z niższą miesięczną ratą.

Zawarta przez strony umowa kredytowa zawierała też wszystkie essentialia negotii umowy kredytowej określone w art. 69 ust 1 i 2 ustawy prawo bankowe i nie pozostawała sprzeczna z tym przepisem. W szczególności mała jasno określoną kwotę kredytu tj. 108 559 CHF, sam następny sposób przeliczenia tej kwoty na PLN, należy ocenić na gruncie art. 353¹ k.c. i art. 385¹ k.c. o czym w dalszej części uzasadnienia.

Reasumując ten wątek umowa zawarta przez strony zawierała jasną i precyzyjną kwotę kredytu dlatego w tym kontekście nie można jej uznać za nieważną na podstawie art. 58 § 1 w zw. z art. 69 prawa bankowego jak chciał M. P. (1).

Co do podniesionej przez pozwanego (powoda wzajemnego) M. P. (1) nieważność umowy kredytu z powodu sprzeczności zawartych w jej treści klauzul waloryzacyjnych z naturą stosunku prawnego oraz zasadami współżycia społecznego, na podstawie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c., to argumentację tą należało uznać za słuszną i wobec powyższego uznać umowę kredytu za nieważną.

W ocenie Sądu postanowienia zawierające klauzulę waloryzacyjną w § 2 ust 1 i § 10 ust 4 naruszają art. 353¹ k.c., który stanowi, że strony zawierające umowę mogą określić stosunek prawny według swojego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze stosunku), ustawie albo zasadom współżycia społecznego. Z punktu widzenia art. 353¹ k.c. istotne jest to, aby treść lub cel umowy nie sprzeciwiały się naturze stosunku zobowiązaniowego. Badaniu podlega zatem treść umowy i jej cel. Natomiast cel stosunku zobowiązaniowego jest tożsamy z celem umowy, jest to jej tzw. dalszy skutek - stan rzeczy, który nie jest objęty treścią oświadczeń woli, a ma być zrealizowany w następstwie wykonania uprawnień i obowiązków wynikających z dokonanej czynności prawnej. Chodzi o wszelkie, nawet pośrednie i odległe następstwa czynności prawnej, jednak tylko takie, które znane są obu stronom. Nie oznacza to, że obie strony mają osiągnąć niedozwoloną korzyść w następstwie wykonania zobowiązania, korzyść ta może też dotyczyć tylko jednej z nich. Istotne jest natomiast to, że obie strony są świadome tego, iż przez wykonanie zobowiązania osiągną pewien, negatywnie oceniany, stan rzeczy. Zastosowanie klauzul waloryzacyjnych (walutowych) jest w umowie kredytu dopuszczalne co do zasady. Nie narusza ani zasady nominalizmu, ani też zasady swobody umów z art. 353¹ k.c., jeżeli pozwala na określenie koniecznych przedmiotowo postanowień umowy kredytowej, określonych w art. 69 ustawy z 1997 r. Prawo bankowe. Ponadto zasada swobody umów nie zezwala na to, aby jedna strona, a zwłaszcza silniejsza ekonomicznie, mogła na etapie realizacji umowy kredytu narzucać drugiej stronie wymiar jej zobowiązań, szczególnie w zakresie podstawowych jej obowiązków wynikających z tej umowy - por uzasadnienie

wyroku SA w warszawie z dnia 26 sierpnia 2020 r. VI ACa 801/19. Podobne ugruntowane poglądy prezentuje SN w swoich orzeczeniach (por. uchwała SN z 22 maja 1991 r. III CZP 15/91, uchwała z 6 marca 1992 r. III CZP 141/91).

Zakwestionowane p[rzez M. P. (1) postanowienia umowne dotyczące klauzuli przeliczeniowej kształtują prawa i obowiązki stron sprzecznie z prawem, wprowadzając rażąco dysproporcję praw i obowiązków na niekorzyść pozwanego (powoda wzajemnego) M. P. (1), który jest konsumentem. W pozycji uprzywilejowanej stawiają Bank. Bank zagwarantował sobie w umowie w § 2 ust 1 i § 10 ust 4 możliwość jednostronnego kształtowania obowiązków kredytobiorcy-konsumenta, poprzez rozliczenie wypłaty kredytu/transzy i spłaty rat według kursu waluty CHF, który sam ustalał. Treść w/w postanowień umownych została sformułowana w taki sposób, że na ich podstawie nie jest możliwe stwierdzenie, w jaki sposób Bank ustala kurs kupna i sprzedaży CHF dla celów wyliczenia kwoty kredytu i wysokości rat kapitałowo-odsetkowych. W tym miejscu należy podkreślić, że Bank w sposób nieuzasadniony eksponuje, że stosowany przez niego kurs walut był kursem rynkowym, skoro nie dało się go zrekonstruować na podstawie umowy. Ponadto kurs rynkowy oparty na serwisach REUTERS, Blomberg również jest trudny do zdekodowania, ponieważ w/w serwisach kursy te zmieniają się kilkakrotnie w ciągu dnia. Ponadto stosowane są dwa kursy: kurs kupna i sprzedaży. Jak wynika z kwestionowanych postanowień Bank stosował też kurs kupna waluty dla wypłaty kredytu-transzy, a do spłaty rat kurs sprzedaży waluty. Stosował zatem spread, który nie został w umowie doprecyzowany i pozwalał Bankowi na czerpanie ukrytego dodatkowego wynagrodzenia w ramach zawartej umowy kredytu. Nadto mógł kształtować spread według własnej dowolnej polityki. To podkreślała m.in. świadek M. S. w swoich zeznaniach, podkreślając, że ten spread był najczęściej niekorzystny dla klienta.

Ponadto ryzyko walutowe zostało w całości przeniesione na kredytobiorcę, skoro wzrost kursu waluty nie wpływał w żaden sposób na świadczenie, które Bank otrzymywał w wyniku wykonania umowy przez kredytobiorcę. Kredytobiorca zaś aby spłacić raty o tej samej wysokości w walucie obcej, musi aktualnie wraz z wzrostem kursu waluty wydatkować coraz większe kwoty zakupując walutę za złotówki. Bez względu na kurs waluty CHF na dany moment, Bank na podstawie zapisów umownych jest w stanie uzyskać świadczenie zastrzeżone w umowie, a ciężar jego spełnienia spoczywa wyłącznie na kredytobiorcy. Taki mechanizm stanowi nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków konsumenta na jego niekorzyść, a zatem stanowi o naruszeniu jego interesów. Zatem na gruncie przedmiotowej umowy doszło do naruszenia równowagi kontraktowej. Ponadto w niniejszej sprawie wynikająca z klauzul waloryzacyjnych nierówność stron umowy miała charakter rażąco, wykraczający poza dopuszczalny brak ekwiwalentności świadczeń. Opierając się bowiem tylko na treści stosunku prawnego -umowie kredytu należy uznać, że wyłącznym beneficjentem zmian kursowych oraz różnic kupna i sprzedaży waluty (spread) był Bank, na którego rzecz kredytobiorca był zobowiązany świadczyć w kwocie znacznie przewyższającej oddaną do dyspozycji. Tym samym umowę należy uznać za sprzeczną z istotą stosunku prawnego jako takiego, co prowadzi do jej nieważności wynikającej z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c.

W kontekście abuzywności klauzul umownych:

Powód wzajemny powołał się na abuzywność § 2 ust 1 umowy oraz §10 ust 4 umowy kredytu tj. postanowień zawierających klauzule przeliczeniowe.

W świetle art. 385¹ k.c. postanowienia które spełniają przewidziane w nim przesłanki nie wiążą konsumenta. Jak wyjaśnił jednak Sąd Najwyższy m. in. w wyroku z dnia 30 maja 2014 r. III CSK 204/13, stosownie do art. 385¹ § 2 k.c, jeżeli postanowienie umowy, jako niedozwolone w rozumieniu § 1 tego przepisu nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Bezskuteczność niedozwolonych klauzul następuje ex lege i ex tunc, a w ich miejsce wchodzi odpowiednie przepisy dyspozytywne.

Zgodnie z art. 385¹ kc konieczne jest spełnienie łącznie następujących przesłanek pozytywnych: postanowienie zawarte jest we wzorcu umownym wykorzystanym do zawarcia umowy z konsumentem, kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy oraz niezrealizowanie przesłanek negatywnych: postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie lub nie dotyczy głównego świadczenia stron.

Banki w umowach kredytowych, w tym także w umowie rozpatrywanej w tej sprawie, posługują się wzorcami umownymi, a umowy przybierają postać czynności prawnych powstających w sposób adhezyjny. Wzorce te podlegają kontroli w toku rozpoznawania spraw spornych jako ogólne warunki umów lub wzory umów. Znaczenie kontroli wzorców umownych w umowach konsumenckich, w tym również w ramach kontroli z urzędu wielokrotnie potwierdzało orzecznictwo (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2007, I CSK 27/07, OSNC-ZD 2008, nr A, poz. 25 i powołane tam wyroki Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (obecnie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, dalej jako TSUE lub Trybunał) oraz uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2004 r., III CZP 110/03, OSNC 2004, Nr 9, poz. 133, a także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2017 r., V CSK 534/16 i z dnia 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, OSNC z 2018 r. Nr 7-8, poz. 79). Kontrola ta odnosi się zwłaszcza do respektowania postanowień art. 385¹ § 1 k.c. w umowach zawieranych z konsumentami, z użyciem wzorców umownych. Szeroko akceptowane przez judykaturę jest stanowisko, że zgodnie z powołanym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Przyjmuje się (zob. wśród wielu niedawny wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18, nie publ.), że postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, jeżeli kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy, słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby takie postanowienie w drodze negocjacji indywidualnych. Natomiast w celu ustalenia, czy klauzula rażąco narusza interesy konsumenta, należy wziąć głównie pod uwagę, czy pogarsza ona jego położenie prawne w stosunku do tego, które w braku odmiennej umowy, wynikałoby z przepisów prawa, w tym mających charakter dyspozytywny (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, Nr 1, poz. 2).

Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków wynikających z umowy na jego niekorzyść, skutkującą niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelnym traktowaniem (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, nie publ., z dnia 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15, OSNC - ZD 2017, Nr 1, poz. 9; z dnia 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14, nie publ.; z dnia 30 września 2015 r., I CSK 800/14, nie publ. i z dnia 29 sierpnia 2013 r. I CSK 660/12, nie publ.).

W okolicznościach tej sprawy bezspornie pozwany (powód wzajemny) M. P. (1) zawierając kwestionowaną umowę kredytu był konsumentem. Ponadto bezspornie umowę zawarto z nim na wzorcu stosowanym przez Bank, który w zakresie klauzul przeliczeniowych nie był z kredytobiorcą-konsumentem indywidualnie uzgadniany. Jak wynika z zeznań świadka A. B., C. T. i M. S. wzorec umowy był przygotowany przez departament prawny banku i nie podlegał negocjacjom w szczególności w zakresie walutowych klauzul przeliczeniowych i rat annuitetowych -k. 597/2 i 597-598 i k. 719.

Bez znaczenia dla sprawy pozostaje uznanie czy ww. klauzule kwalifikują się jako nie określające głównych świadczeń stron czy też określające główne świadczenia stron, lecz które nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W obydwu przypadkach możliwa i niezbędna jest kontrola abuzywności powołanych klauzul przeliczeniowych stosownie do art. 385¹ § 1 k.c. i art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13. Bowiern kwestionowane przez pozwanego (powoda wzajemnego) postanowienia § 2 ust 1 i §10 ust 4 umowy dotyczące klauzuli waloryzacyjnej z odwołaniem przeliczeń kursowych do Tabel kursowych stosowanych w Banku były niejednoznaczne i niejasne dla kredytobiorcy-konsumenta. Odwołanie do kursów walut zawartych w Tabeli kursów Banku oznaczało, że pozwanemu (powodowi wzajemnemu) ten sposób przeliczenia Banku nie był znany.

Bez wątplenia również w/w postanowienia umowne dotyczące klauzul waloryzacyjnych kształtowały prawa i obowiązki konsumenta-powoda wzajemnego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, ponieważ Bank przyznał sobie prawo do jednostronnego regulowania - na gruncie zawartej umowy - wysokości rat kredytu waloryzowanego kursem franka według własnych tabel. Z zakwestionowanych postanowień wynika, że podstawy przeliczania raty kredytu (z CHF na złote polskie) miało odbywać się według tabeli kursowej

Banku. Bank tak redagując wskazane postanowienia przyznał sobie prawo do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu zaciągniętego w CHF, ale wypłaconego i spłacanego w złotych, poprzez wyznaczanie w tabelach kursowych kursu sprzedaży franka szwajcarskiego oraz wartości spreadu walutowego (rozumianego jako różnica pomiędzy kursem sprzedaży a kursem zakupu waluty obcej). Na mocy wskazanego postanowienia Bankowi zostało przyznane uprawnienie do określania wysokości kursu CHF, które nie doznawało żadnych ograniczeń. W żadnym postanowieniu umowy nie sprecyzowano sposobu ustalania kursu wymiany walut wskazanego w tabeli kursów Banku. Czynniki obiektywne, a zatem sprawdzalne z punktu widzenia konsumenta, jak w szczególności wysokość rynkowych kursów wymiany CHF, tylko częściowo wpływają na ostateczny koszt kredytu ponoszony przez konsumenta. Kurs sprzedaży waluty obcej określony w tabeli kursowej Banku zawiera bowiem marżę kupna lub sprzedaży, która to wartość jest zależna od czynników znanych tylko Bankowi.

Do dobrych obyczajów, uczciwości kupieckiej zalicza się przede wszystkim wymaganie od przedsiębiorcy wysokiego poziomu świadczonych usług oraz stosowania we wzorcach umownych takich zapisów, aby dla zwykłego konsumenta były one jasne, czytelne i proste, a ponadto by postanowienia umowne w zakresie łączącego konsumenta z przedsiębiorcą stosunku prawnego należycie zabezpieczały interesy konsumenta i odwzorowywały przysługujące mu uprawnienia wynikające z przepisów prawa. W orzecznictwie przyjmuje się, że jako sprzeczne z dobrymi obyczajami kwalifikowane są w szczególności wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron umowy, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami stosunku obligacyjnego. Natomiast o rażącym naruszeniu interesów konsumenta można mówić w przypadku prawnie relewantnego znaczenia tego nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 marca 2014 r., sygn. akt: VI ACa 1733/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 sierpnia 2014 r., sygn. akt: VI ACa 1313/13).

Przede wszystkim interesy ekonomiczne pozwanego (powoda wzajemnego) nie były właściwie zabezpieczone poprzez odpowiednie postanowienia umowne. W umowie kredytowej próżno szukać postanowienia, które chroniłoby kredytobiorcę przed nieograniczonym kursem franka. Kredytobiorca na gruncie spornej umowy miał prawo jedynie do przewalutowania jej, ale również po kursie ze stosownych przez Bank Tabel.

Ponadto w stosunku do pozwanego (powoda wzajemnego) zaniechano obowiązku informacyjnego polegającego na szczegółowym i zrozumiałym dla niego przedstawieniu produktu jakim był kredyt denominowany oraz nie przedstawiono poglądowo i obrazowo nieograniczonego ryzyka walutowego. Podkreślali to w swoich zeznaniach świadkowie-pracownicy Banku w szczególności świadek M. S.. Samo podpisanie przez pozwanego (powoda wzajemnego) we wniosku kredytowym a następnie w umowie (§ 16 ust 9 umowy) oświadczenia, iż znane mu jest ryzyko walutowe i przyjmuje na siebie jego skutki, było niewystarczające, bo nikt w Banku nie poinformował go o możliwości nieograniczonego wzrostu kursu CHF, nie przedstawiono mu symulacji wzrostu raty i zobowiązania kredytowego przy wzroście kursu CHF. Poprzestano tylko na informacji o stabilności kursu CHF. Dopiero podanie tych informacji w sposób jasny i precyzyjny pozwalało przeciętnemu konsumentowi na podjęcie racjonalnej decyzji odnośnie ewentualnej opłacalności kredytu i płynącego stąd ryzyka finansowego. Niepełna informacja o ryzyku kursowym w oczywisty sposób wpływała na decyzję o zawarciu umowy w CHF.

Należy też podkreślić, że przy ocenie niedozwolonego charakteru określonego postanowienia umownego nie ma znaczenia to w jaki sposób umowa była wykonywana przez strony oraz czy następnie doszło do jej aneksowania w taki sposób, że zastąpiono mechanizm waloryzacyjny np. możliwością spłaty rat bezpośrednio w CHF. Wreszcie dla stwierdzenia niedozwolonego charakteru określonych postanowień umownych nie ma żadnego znaczenia i to w jaki sposób Bank rzeczywiście ustalał kurs CHF, jeśli uprzednio przyznał sobie prawo do swobodnego ustalania tego kursu, nieznanego i niemożliwego do zweryfikowania przez konsumenta.

Sąd nie znalazł natomiast podstaw do uznania za abuzywne postanowień dotyczących oprocentowania zawartych w § 9 ust 1-4 umowy. Pozwany (powód wzajemny) twierdził, że niejednoznaczne są postanowienia dotyczące oprocentowania wynikające z § 9 ust 1-4 umowy, przy czym dotyczą one głównego świadczenia stron. Według powoda wzajemnego postanowienia te sprawiły, iż żaden zapis umowy nie wiązał dopuszczalnej wielkości zmiany przez

Bank oprocentowania kredytu z zakresem zmiany stopy referencyjnej, parametrów finansowych oraz zakresem i charakterem ewentualnie nałożonego na Bank nieokreślonego obowiązku.

Zgodnie z § 9 ust. 1-3 umowy oprocentowanie kredytu ustalone zostało według zmiennej stopy procentowej. Zastosowanie zmiennej stopy procentowej powoduje, że oprocentowanie kredytu ulega zmianie, stosowanie do zmian stawi referencyjnej. Stopa procentowa dla kredytu ustalana jest jako suma stawki referencyjnej i marży banku i jest stała w okresie obowiązywania stawki referencyjnej. Marża banku była stała z tym, że czynniki od których zaistnienia zależała wysokość marży zostały wprost określone w § 9 ust. 4 umowy i dotyczyły tylko zmian w przepisach powszechnie obowiązujących. Zarzucanie przez pozwanego (powoda wzajemnego) abuzywności postanowień § 9 ust. 1- 4 umowy była zatem nieuzasadniona. W § 9 ust. 1- 4 umowy w sposób jasny i precyzyjny wskazują, w jaki sposób Bank ustalał oprocentowanie i w jakich okolicznościach mogła nastąpić jego zmiana.

Nie mniej jednak - jak w kolejnych pismach procesowych podniósł pozwany (powód wzajemny m.in. na k. 528) z zawartych postanowień umownych w szczególności §10 ust 5 pkt 2 umowy nie sposób jednoznacznie określić osobno wysokości części odsetkowej i kapitałowej raty annuitetowej płatnej przez kredytobiorcę, bo poza stwierdzeniem, że rata kapitałowo-odsetkowa była okresowo stała, to nie wskazano proporcji między częścią odsetek i kapitału, co mogło prowadzić do nieuprawnionego przez Bank kształtowania rat kapitałowo-odsetkowych, tak by w pierwszej kolejności i wyższej wysokości spłacane były odsetki a nie kapitał kredytu. To z kolei mogło prowadzić do tego, że na naliczeniu w racie kapitałowo -odsetkowej w większej proporcji odsetek Bank wykorzystując tą niejednoznaczność umowy korzystał, zaspokajając w pierwszej kolejności odsetki, tak że kapitał malał w dużo wolniejszym tempie, a to od niego naliczano przecież kolejne odsetki. To Bank zatem w sposób dowolny i arbitralny ustalał strukturę rat annuitetowych. Tymczasem jak wskazał SN w wyroku z dnia z dnia 4 listopada 2011 r. I CSK 46/11 „odsetki od udzielonego kredytu bankowego są elementem składowym świadczenia głównego stron umowy kredytu, stanowią bowiem, z jednej strony cenę płaconą przez kredytobiorcę za korzystanie z oddanych mu do dyspozycji środków finansowych banku, z drugiej zaś strony - wynagrodzenie pobierane przez bank za udostępnienie kredytobiorcy tych środków. Klauzula zmiennego oprocentowania nie może mieć charakteru blankietowego, lecz powinna dokładnie wskazywać czynniki (okoliczności faktyczne) usprawiedliwiające zmianę oprocentowania oraz relację między zmianą tych czynników, a rozmiarem zmiany stopy oprocentowania kredytu, określając precyzyjnie wpływ zmiany wskazanych okoliczności na zmianę stopy procentowej, a więc kierunek, skalę, proporcję tych zmian.

Tych okolicznościach takie ukształtowanie niejednoznaczne postanowień dotyczących wysokości rat jest abuzywne w świetle art. 385¹ k.c, naruszając interesy konsumenta i nieważne.

Z uwagi zatem na fakt, iż jeśli z umowy wyeliminujemy jako abuzywne mechanizmy wypłaty kwoty kredytu tj § 2 ust 1 i spłaty zobowiązań tj. § 10 pkt. 4 oraz mechanizm ustalania rat annuitetowych z § 10 ust 5 pkt 2 nie jest możliwe dalsze wykonanie umowy. Tym samym umowa jest nieważna w całości także na podstawie art. 385¹ § 2 w związku z art. 58 § 3 k.c.

Wobec uwzględnienia żądania powoda wzajemnego o ustalenie nieważności umowy kredytu z uwagi na brak równowagi kredytowej, niemożność wykonania umowy na skutek wyeliminowania z niej zapisów abuzywnych Sąd nie orzekał o pozostałych zgłoszonych na kolejnych miejscach przez pozwanego (powoda wzajemnego) roszczeniach ewentualnych, ponieważ o żądaniu ewentualnym sąd orzeka tylko wtedy, gdy oddała pierwsze żądanie. Natomiast jeżeli je uwzględnia - w ogóle nie orzeka (art. 321 § 1 k.p.c.) o żądaniu ewentualnym (por. m.in. wyrok SA w Lublinie z dnia 19 lutego 1998 r., I ACa 42/98, OSA 2000, z. 2, poz. 5; postanowienie SN z dnia 20 maja 1987 r., I CZ 55/87, OSNC 1988, nr 11, poz. 160; postanowienie SN z dnia 20 kwietnia 1966 r., I CZ 29/66, OSP 1967, z. 2, poz. 36). Zatem Sąd nie orzekał o roszczeniach powoda wzajemnego dotyczących ustalenie nieistnienia umowy ze względu na jej niewykonanie i wygaśnięcie na skutek nie wykonania umowy przez (...) Bank (...) S.A., unieważnienia przedmiotowej umowy na podstawie art. 363 § 1 k.c. w związku z art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i zasądzenie na podstawie art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. od Raiffeisen Bank (...) na rzecz pozwanego (powoda wzajemnego) kwoty 28.014,85 CHF, zasądzenia na podstawie art. 363 § 1 k.c. od Raiffeisen Bank (...) na rzecz pozwanego (powoda wzajemnego) kwoty 28.014,85 CHF tytułem zwrotu spełnionego świadczenia w wysokości

środków wpłaconych na rzecz powoda (pozwanego wzajemnego). Tut. Sąd nie odniósł się także merytorycznie w zakresie abuzywności postanowień umownych dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu własnego oraz zarzutów powoda wzajemnego dotyczących naruszenia art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w związku z art. 363 § 1 k.c., skoro uwzględniając roszczenie zgłoszone przez powoda wzajemnego na pierwszym miejscu nie rozstrzygał o żądaniach ewentualnych.

Także wobec oddalenia żądania głównego Banku o zapłatę z uwagi na nieważność umowy kredytowej, zarzut pozwanego M. P. (1) o przedawnieniu roszczenia Banku nie miał znaczenia.

O kosztach postępowania głównego i wzajemnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc ponieważ pozwany i powód wzajemny M. P. (1) wygrał w postępowaniu, w którym pozywał go Bank o zapłatę, jak też w zainicjowanym przez siebie powództwie wzajemnym o ustalenie nieważności umowy. Bank zwróci mu zatem koszty procesu tj. opłatę od pozwu wzajemnego oraz koszty zastępstwa prawnego w taryfowej wysokości poniesionej w każdej ze spraw osobno.

SSO Monika Świerad